

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ
 ΤΟΥ
 ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΓΙΑΝΝΗ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ	Ο Ύμνος του Ἑλληνικοῦ Γυμνασίου Ἀμμοχώστου.
ΓΙΑΓΚΟΥ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ	Ὁ Ὑμνος τοῦ Ἑλληνικοῦ Γυμνασίου Ἀμμοχώστου (μουσικὸν κείμενον).
ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗ	Ὡδὴ στὸ θάνατο τοῦ Πέτρου Γιάλλουρου.
ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ	Εὐαγόρας Παλληκαρίδης.
ΑΝΤΡΟΥΛΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ	Στὴ Στράτα τῆς ζωῆς, Σπάρτη, Ἡ Καμπάνα, Πιές.
ΛΟΥΚΑ ΚΑΟΛΗ	Γλυκοχάραμα.
ΝΙΚΟΥ ΦΑΝΟΥ	Χωρὶς τίτλο.
ΚΙΚΗ ΛΕΒΕΝΤΗ	Κάτι ποῦ ἀγαπῶ.
ΤΑΚΗ ΠΟΤΑΜΙΤῆ	Ἡ Θάλασσα.
ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΣΚΟΡΔΗ	Ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου.
ΑΚΗ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ	Πρωτομαγιάτικη ἐκδρομὴ.
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ	Ὁ πρῶτος χρόνος στὸ Γυμνάσιο.
ΙΑΚΩΒΟΥ ΙΑΚΩΒΙΔΗ	Τὸ ρημοκλήσι τοῦ Ἀϊ-Λιᾶ.
ΧΑΡΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	Ἡ γυναίκα τοῦ πρωτομάστορα.
ΣΑΒΒΑ ΠΕΡΔΙΟΥ	Ἀμμόχωστος.
ΑΝΤΡΟΥΛΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ	Δημοσθένους ἐδάφιον.

(συνέχεια ὀπισθεν)

Α Γ Ω Γ Η

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ
ΤΟΥ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

Συνεργασία και Άλληλογραφία,
Τ. Κ. 80, ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ.

ΤΗΛ. 2265.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ (συνέχεια)

ΑΝΔΡΕΑ ΠΟΓΙΑΤΖΗ	Γιατί μάνα;
ΝΤΙΝΑΣ ΠΑΓΙΑΣΗ	Μιά Ίστορία.
ΜΑΡΙΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	Πόλεμος και Θύελα.
ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗ	Ο Μακάριος έρχεται.
ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΗ	Δειλινό.
ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΧΑΤΖΗΛΟΥΚΑ	Ο λόγος είναι άργυρος και ή σιωπή χρυσάφι.
ΙΖΑΜΗ, ΙΩΑΝΝΟΥ, ΜΑΤΣΗ, ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ, ΠΟΥΡΓΟΥΡΙΔΗ, ΣΚΟΡΔΗ, ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ, ΧΑΤΖΗΘΩΜΑ	Ο μικρός Ήρωας.
ΛΕΒΕΝΤΗ, ΙΑΚΩΒΙΔΗ, ΧΑΤΖΗΧΡΙΣΤΟΦΗ	Το Χριστόψωμο.
ΜΙΧΑΛΑΚΗ ΑΓΚΑΣΤΙΝΙΩΤΗ	Η προσωπικότης του Μεγάλου Αλεξάνδρου.
ΠΟΛΥΒΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ	Ο Μέγας Αλέξανδρος και ο λαός.
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ	Στην Παναγίτσα στο Πυργί.

ΣΧΟΛΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Γεώργιος Σ. Έμφιετζής, Άπόφοιτοι Σχολικῶν ἔτων 1955-56 καὶ 1956-57, Βραβεῖα ἀπονεμηθέντα τὸν Ἰούλιον τοῦ 1957, Στατιστικά, Ἄριθμὸς μαθητῶν καὶ μαθητριῶν ἀπὸ 1938-1957, Ἀπολογισμὸς ταμείου Μαθητικῆς Προνοίας Ἑλληνικοῦ Γυμνασίου Ἀμμοχώστου τῶν ἔτων 1955-56 καὶ 1956-57, Βιβλιοθήκη τοῦ Ἑλληνικοῦ Γυμνασίου Ἀμμοχώστου, Σχολικὸν ἔτος 1955-56.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Γρηγόρης Αύξεντίου (φωτογραφία), Ὁ μικρὸς Ἡρωας (σχέδιο τοῦ Μάρκου Παρτζίλη Δ' β), Τὸ Χριστόψωμο (ἔργο τοῦ Νίκου Μερκούρη Β' α), Γεώργιος Σ. Έμφιετζής (φωτογραφία).

Ἐκτύπωσις Τυπογραφείου «ΡΥΘΜΟΣ» Ἀμμοχώστου.

Νίκου Μερκούρη

Α Γ Ω Γ Η

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ
ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1955-1957

ΤΕΥΧΟΣ 100Ν

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΤΟΥΤΟ ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ, Θ. Δ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Ο ΥΜΝΟΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

Στίχοι:-

ΓΙΑΝΝΗ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

Μουσική:-

ΓΙΑΓΚΟΥ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ

Ἄπ' τ' ἅγιο δισκοπότηρο, σκολειό μας, κάθε μέρα
μ' αἷμα μαρτύρων μᾶς κερνάς κι ἡρώων τὰ κορμιά
καὶ θεϊκὰ ἀνασταίνεται μὲς στὸ δικό σου ἀγέρα
μιὰ νέα γενιὰ μὲ τὴν παλιὰ τρανὴ παλληκαριά.

Φῶς τὰ δεφτέρια τὰ παλιὰ στὸ νοῦ καὶ στήν καρδιά μας
ποῦ τὸ σκοτάδι πολεμᾷ νὰ φέρῃ λευτεριά,
φῶς εἶν' ἡ δόξα ἡ παλιὰ καὶ φῶς εἶν' ἡ σοδειά μας
κι ἡ Παναγιά, στρατήγισσα κυρά, μᾶς ὀδηγεῖ.

Πῶς ἀνατέλλουν στήν καρδιά σὰν ἄστρα τὰ ὄνειρά μας
κι ἐμεῖς μαζί κι ἄς μοιάζουμε καράβια στὰ σκαριά,
σκολειό μου, ἐλεύθερη φωλιά, ποῦ θρέφεις τὰ φτερά μας
γιὰ τ' οὐρανοῦ τὴ θεϊκὴ χαρὰ, τὴ λευτεριά.

Handwritten musical score for page 4, featuring vocal lines and piano accompaniment with Greek lyrics. The score is written in a single system with multiple staves. The lyrics include: "α τα τει γουν ετην κα ρια βαν α εερο τας ρει", "ρα μας κη ε μεις μα λι κη ετ μοιλου με κα ρα βια ετα σκα ρια", "ρηιο μω ε ρου θε ρη ζω ητα πω θερ ρει τα ρει", "για τωρα του τη θε ι κη χα ρα τη ηου ρε ρια", "για τωρα του τη θε ι κη χα ρα τη ηου ρε ρια", "για τωρα του τη θε ι κη χα ρα τη ηου ρε ρια", "για τωρα του τη θε ι κη χα ρα τη ηου ρε ρια".

Handwritten musical score for page 5, continuing the piece with vocal lines and piano accompaniment. The score is written in a single system with multiple staves. The lyrics include: "θε ι κη χα ρα τη ηου ρε ρια", "για τωρα του τη θε ι κη χα", "ρα τη ηου ρε ρια", "ρα τη ηου ρε ρια", "ρα τη ηου ρε ρια", "ρα τη ηου ρε ρια", "ρα τη ηου ρε ρια".

Ἄλλὰ Γραικύλος τῆς σήμερον, ὅστις θέλει νὰ κάμῃ δημοσίᾳ τὸν ἄθεον ἢ τὸν κοσμοπολίτην ὁμοιάζει μὲ νάνον ἀνορθούμενον ἐπ' ἄκρων ὀνύχων καὶ ταυνόμενον νὰ φθάσῃ εἰς ὕψος καὶ φανῇ καὶ αὐτὸς γίγας. Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος τὸ δούλον, ἀλλ' οὐδὲν ἦττον καὶ τὸ ἐλεύθερον, ἔχει καὶ θὰ ἔχῃ διὰ παντὸς ἀνάγκην τῆς θεοσεβείας του.

Τὸ ἐπ' ἐμοί, ἐνόσφ ζῶ καὶ ἀναπνέω καὶ σωφρονῶ, δὲν θὰ παύσω πάντοτε, ἰδίως δὲ κατὰ τὰς πανεκλάμπρους ταύτας ἡμέρας, νὰ ὑμνῶ μετὰ λατρείας τὸν Χριστόν μου, νὰ περιγράψω μετ' ἔρωτος τὴν φύσιν, καὶ νὰ ζωγραφῶ μετὰ στοργῆς τὰ γνήσια Ἑλληνικὰ ἔθνη. «Ἐὰν ἐπιλάθωμαί σου, Ἱερουσαλήμ, ἐπιλησθεῖν ἢ δεξιὰ μου, κολληθεῖν ἢ γλῶσσά μου τῷ λάρυγγί μου, ἐὰν οὐ μὴ σου μνησθῶ».

ΩΔΗ ΣΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ ΓΙΑΛΛΟΥΡΟΥ

«Ολόκληρος ή Κύπρος προφέρει μετά σεβασμού και αγάπης το όνομα του ήρωος αδελφού σας, όστις καταλείπει μνήμην αγαθήν και επίζηλον εις τας δέλτους της ιστορίας της Νήσου μας».
Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Ποιά μοῖρα τάχατες πρώτη σέ μοίρανε
ὄντας στήν κούνια σου· μωρό κοιμόσουν
και ποῖο τραγούδησε για σένα ξύπνημα
μπροστά στο πέλαγο πού ξανοιγόσουν;

Τί σοῦ προφήτεψε και τί σοῦ χάρισε;
Πλούτη και δύναμη και ήδονές;
Δέν τυλιγάδισε καλά τὸ νημά σου:
τοῦτα τίς πρόσκαιρες δίνουν χαρές.

Μὰ ή μοῖρα φέρτηκε με καλωσύνη
—στρίγγλα δέν ήταν, κακια θαρρεῖς
και σέ λυπήθηκε, γι' αὐτὸ σ' εὐχήθηκε
για τήν Πατρίδα νὰ σκοτωθῆς.

Μὰ τί κι ἄν ἔπεσες; Τοῦτος ὁ θάνατος
εἶναι για σένα ὕμνος, τιμή.
Κι' ὁμως δέν πέθανες· θά ζῆς ἀθάνατος
μέσ στῆς καρδιᾶς μας τήν πλούσια γῆ.

Λῦπες και κλάματα δέ σοῦ ταιριάζουνε,
δέ σοῦ ταιριάζουν κραυγές στυγιές,
μονάχα οἱ δόξες θά σέ σκεπάζουνε
κι εἶναι στεφάνια ἀπό καρδιές.

Λαός δλάκερος μεθᾶ ἀπό σένα,
σύμβολο θά 'σαι αἰώνιας βρύσης.
Ξαναζωντάνεψες τὸ εἰκοσιένα
και σὺ πού πέθανες, θά ζήσης.

ΕΥΑΓΟΡΑΣ ΠΑΛΛΗΚΑΡΙΔΗΣ

Ἐφυγες μὰ στο διάβα σου ἔρρανες χίλια μύρα,
ἔφυγες μὰ δέ διάβηκες καθόλου ἀπό κοντά μας·
τῆς δάφνης ξανανθίσανε και πάλι τὰ κλωνάρια
εις τὸ δικό σου, ἔφηβε, τ' ἀθάνατό σου βῆμα.

Ὁ δρόμος σου ἀνθόσπαρτος, μυριοτραγουδημένος
με τὰ τραγούδια τῆς ψυχῆς τὰ χιλιοδοξασμένα
πού μόνο ἓνα ὀλόγλυκο ρυθμὸ μᾶς τραγουδοῦνε
πού ξανανιώνει τίς ψυχές και τὰ βουνὰ λυγοῦνε.

Τὸ ἄσμα τὸ ἀπολλώνιο με τῆ δική σου νιότη
ἔσῶ ξανατραγούδησες, ἀθάνατε ἡρώα μας,
και λύρα εἶχες κι ἔψαλλες στή βάρβαρη ἀγχόνη
τὸν ὕστερνὸ χαιρετισμὸ στῆς Κύπρου τίς ἀκτές.

Στὸν τάφο σου, ἀθάνατε μικρὸ Παλληκαρίδη,
λούλουδα δέν θ' ἀνθίσουνε πανώρια, ἔξωτικά,
βιολέττες και τριαντάφυλλα για σέ δέ θά μυρίσουν
μὰ θά βλαστήσουν ἄγρια λουλούδια πού εἶν' ἀγνά.

Μόνος μακριὰ ἀπό γνωστοὺς ἐσφάλισες τὰ μάτια
κι ἔκλεισες τὰ βλέφαρα στοῦ ὕπνου τὴν ὁρμή·
οἱ φίλοι σου δέν ἤρθανε για σέ νὰ χύσουν δάκρυα,
βαθειὰ τους ὁμως κλείσανε κάποια γενναία ψυχή.

Δέν κλαῖμε για τὸ θάνατο, δέν κλαῖμε τὸ χαμό σου,
δάκρυα δέ θά χύσουμε στὸν τάφο σου ἀπάνω,
μονάχα ή Μοῦσα θά μιᾶ για πάντα στο πλευρό σου
και για τὸ θάρρος πού ἔδειξες μπροστά εις τὸν ἐχθρό.

Τῆς δάφνης ξανανθίσανε και πάλι τὰ κλωνάρια
κι ἀπό πουλιῶν κελάδημα ἀντιλαλοῦν γλυκά
και μυρωμένα ἀπό εὐωδιές, πού νότισε ή αὐγούλα
στολίζουν ἓνα Ἑλληνα με γνήσια τὴν καρδιά.

Κι ὡς ἔρθ' ή μέρα ή ποθεινή και τῆς αὐγῆς τ' ἀστέρι
σκορπίσει χίλια χρώματα, σκορπίσει χίλιες δόξες,
στή σκλαβωμένη μας καρδιά ή Λευτεριά πρὶν ἔρθη
θά 'ρθη πρῶτα στο μνημά σου, θά 'ρθη και θά σοῦ πῆ:

«Ξύπνα λεβέντη μας νεκρέ, ξύπνα κι ἀπάνω στάσου,
ἄνοιξε πιά τὰ μάτια σου στῆς δόξας τὸ βιολὶ
και κοίταξε τὸν ἥλιο, κοίταξε τὴ θαριά μου
ἔσένα νοσταλγήσανε, ἔσένα πιὸ πολύ.

Γιατ' εἶσαι σὺ ὁ πιὸ μικρὸς ἡρώας τῆς Ἑλλάδος
ὁ πιὸ μικρὸς πού ἐμίσησες τὴν ψεύτικη ζωή,
και σφράγισες τὰ χεῖλη σου κι ἔγινες πιὸ μέγανος
με τὸ φιλὶ τὸ αἰώνιο, τῆς Λευτεριᾶς φιλί».

ΣΤΗ ΣΤΡΑΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Γεννήθηκες και ζεις! Τι καρτερᾶς;
Πάρε τὴ δάδα ὀλόρθος καὶ περπάτα
στῆς ζωῆς τὴν ἀνηφορικὴ τὴ στράτα,
περήφανος, γενναῖος, νικητής.

Ἡ θλίψη, οἱ καημοὶ γιὰ τοὺς δειλοὺς,
ποὺ στῆς ζωῆς τὸ χτύπημα λυγᾶνε,
μὲ θρήνους, μοιρολόγια, στεναγμούς,
μπροστά της σὰν τοὺς σκλάβους γονατᾶνε.

Μπρὸς στ' ἄγνωστο μὴ τρέμης, μὴ δειλιάζης,
οἶχτο καὶ παρηγόρια μὴ ζητᾶς.
Τὴ τὴν φοβᾶσαι τὴ ζωὴ καὶ ἀναστενάζεις;
Τὸ μέτωπο ψηλά, μὴ γονατᾶς.

Κάστρο τὸ στῆθος σου στῆνε στὶς μπόρες,
προχώρα πάντα μὲ χαμόγελο, θὰ δῆς
πὼς ἡ ζωὴ ἢ ἀφέντρα μπρὸς σου θὰ λυγίσῃ,
καὶ ὅταν τῆς στράτας τὸ κατώφλι βρῆς,

τὸ κατώφλι ποὺ δὲν ξέρεις ποῦ σὲ βγάξει,
περήφανος δρασκελά!... Ναί, μὴ φοβηθῆς.
Τότε μονάχα ὅτι ἔζησες θὰ νιώσης,
τότε μονάχα νὰ πῆς «ἔζησα», μπορεῖς

ΑΝΤΡΟΥΛΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ
(Δ' γ)

Σ Π Α Ρ Τ Η

Μοιάζει ἡ ζωὴ μ' ἀνυπόταχτη Σπάρτη,
σκληρὴ, περήφανη, ἀλαζονικὴ,
π' ὄλο ζητᾶ ἀπὸ σὲ νὰ πολεμᾶς
καὶ νὰ νικᾶς, γιὰ νὰ τῆς εἶσαι ἄξιος!

Κι ὅσο νικᾶς καὶ εἶσαι ὀρθός,
ὕμνους γιὰ σὲ φτειάνει ἡ Σπάρτη,
ὅσο νικᾶς καὶ εἶσαι ὀρθός,
καὶ πολεμᾶς καὶ δὲ λυγίζεις.

Μ' ἂν τύχη καὶ στὴ μάχη ἀπάνω
τὸ δόρυ τσακιστῆ καὶ σπάση ἢ ἀσπίδα σου,
κάλλιο νὰ χαθῆς γι' αὐτήν,
εἶσαι πιά ἄχρηστος, εἶσαι χαμένος.

Ἔτσι εἶν' ἡ μοῖρα, ἔτσι ἦταν πάντα
ἀπ' τὸν καιρὸ ποὺ ὑπῆρχαν δοξασμένες Σπάρτες.
Ἄν εἶσαι ἀδύνατος, ἀργὰ ἢ γρήγορα
σ' ἐνὸς Κυάδα τὰ νερὰ θὲ νὰ κυλήσης,
σπρωγμένος ἀπ' τῶν δυνατῶν τὴ θέληση,
πρὶν τὴ ζωὴ ποὺ λὲν πὼς εἶν' δική σου
ποὺ λὲν στὰ ψέματα πὼς σοῦ ἀνήκει, ζήσης.

ΑΝΤΡΟΥΛΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ
(Δ' γ)

Γ Λ Υ Κ Ο Χ Α Ρ Α Μ Α

Γεννιέται ἀπ' τὴν λαμπρὴ
τὴν ὀμορφὴ, τὴν ὠραιότητα πύλη
ἢ λευκόμορφη μηνύτρα τοῦ ἡλίου,
ὁ προάγγελος καὶ ὁ μηνυτῆς
τῆς ροδοδακτύλου καὶ φαεσφόρου αὐγῆς.

Χορὸ σέρνουνε οἱ ἀστέρες, ἡ σελήνη
καὶ μὲ ἀσπούδα φεύγουνε ἀπ' τοῦ οὐρανοῦ τὸν θόλο
μόλις ζωγραφίζεται τὸ ἀργυροχρυσόσύνθετο
πρόσωπο τ' οὐρανοῦ
καὶ ἐγχρωμίζεται ἡ ὄψις τοῦ ξανθοῦ ἡλίου.

Στάλα - στάλα τὸ δροσονέρι τῆς νύχτας
ἐγκαταλείπει τὸν κλάδο
καὶ ἓνα ἀηδονάκι στὸ χρυσοπράσινο δάσος
τὰ λόγια τοῦ μεγάλου μὲ χίλιες νότες ραίνει:
«Ὅποιος πεθάνῃ σήμερα, χίλιες φορὲς πεθαίνει»!

ΛΟΥΚΑΣ ΚΑΟΛΗΣ
(Στ' β)

Η ΚΑΜΠΑΝΑ

Τοῦ χωριοῦ χτυπᾶ ἡ καμπάνα
μ' ἓνα ἤχο ἀργό, θλιμμένο
καὶ γιὰ κάποιον πεθαμένο
μὲς στὸ δειλινὸ θρηνεῖ,
καὶ ὅλοι ὅσοι τὴν ἀκοῦνε
λὲς χλωμιάζουν καὶ ριγοῦνε
σὰν ν' ἀκοῦν μὲς στὸν ἀγέρα
μιὰ φοβέρα μακρινή.

Κι ἀναδεύει στὴν ψυχὴ τους
κάτι ἄγριο, ποὺ νὰ ἴσως
ἓνα κρύφιο, δειλὸ μίσος
γιὰ τὴν ἄψυχη καμπάνα,
σὰν σκεφτοῦνε τρομαγμένοι
πὼς μιὰ μέρα ἔτσι θλιμμένη
τούτη ἢ ἴδια θὰ χτυπήσῃ
καὶ γι' αὐτοὺς θὲ νὰ θρηνήσῃ.

ΑΝΤΡΟΥΛΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ
(Δ' γ)

Π Ι Ε Σ

Ἄπ' τὸ ποτήρι τῆς ζωῆς
πιὲς ὅ, τι σὲ κερνάει.
Πίνε χωρὶς παράπονα,
ἄδειασ' τὸ κάτου ὡς κάτου.
Κι ἂν ἔχη λύπες, βάσανα,
πάντα καλύτερα νὰ
ἀπ' τὴ γαλήνη τὴ φοιχτὴ
τὴν τόση τοῦ θανάτου.

ΑΝΤΡΟΥΛΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ
(Δ' γ)

ΧΩΡΙΣ ΤΙΤΛΟ

Δέν ξέρω πρώτα πῶς νά ὀνομάσω
τὸ ποίημα αὐτὸ.

Κι ἂν κρύβει μέσα του μιὰ νοσταλγία καὶ μιὰ χαρά,
μιὰ λύπη, μιὰ στενοχώρια καὶ τὰ συνώνυμα αὐτῶν,
τὸ στυλ του εἶναι τὸ ἴδιο μὲ τὴ γαλήνια νύχτα.

Τέσσερεις τοῖχοι, μιὰ κιθάρα μὲ σκουριασμένες χορδές
ἀκούοδιστη γιὰ κάμποσο καιρό,
ποὺ κρύβει μέσα της τὰ καλύτερα τραγούδια,
ἓνα σπασμένο κρεμαστάρι κ.τ.λ.,
καὶ μιὰ ἀπροσδιόριστη ἡσυχία,
μιὰ ἀπέραντη γαλήνη,
ποὺ προσπαθῶ νά ἐννοήσω ποιὰ νά 'ν τὰ λόγια
τῶν ἄστρον μὲ τὴν παράξενη τούτη ὥρα,
μὲ τὸ μυστηριώδες περιβάλλον.

Νὰ 'ν θρηῆνος ἡ τραγουδι,
νὰ 'ν ψαλμωδίες οὐράνιες
ἢ ἓνα παραμῦθι γιὰ νά περάσει ἡ νύχτα.

Κακότυχοι ἐκεῖνοι ποὺ πέθαναν μὲ τὰ σβησμένα χαμόγελα,
ποὺ δὲν ἔζησαν μὲς στὴ σιωπὴ καὶ τὴ γαλήνη,
ποὺ δὲν τοὺς περιέλουσε τὸ ἀπαλὸ νυχτιάτικο φάσμα,
ποὺ δὲν ἄκουσαν μιὰ συναυλία τοῦ φεγγαριοῦ μὲ τ' ἄστρα,
ποὺ ἀκολούθησαν ἀκαθόριστες κιθάρες,
πιάννα καὶ βιολιά.

Πόσο σύντομα κυλᾷ ἡ νύχτα
καὶ πόσο γρήγορα τελειώνουν
τὰ μυστικά τούτα πανηγύρια.
Ἄλλὰ καὶ πόσα θὰ ῥθουν
καὶ πόσα θὰ περάσουν
καὶ θὰ 'ναι ὠραῖα, χαρμόσυνα,
ἀνάλογα μὲ τὸν ἄνθρωπο
ποὺ θὰ τὰ παρακολουθῇ.

ΝΙΚΟΣ ΦΑΝΟΣ
(Ε' β)

Κλείσε μέσα στὴν ψυχὴ σου τὴν Ἑλλάδα, καὶ θὰ αἰσθανθῆς μέσα σου νὰ λαχταρίζῃ κάθε εἶδος μεγαλείου.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΑΥΞΕΝΤΙΟΥ

ἀπόφοιτος Ε Γ.Α.
1948

Δέν μὲ θαμβώνει πάθος
κανένα· ἐγὼ τὴν λύρα
κτυπάω, καὶ ὀλόρθος στέκομαι
σιμὰ εἰς τοῦ μνήματός μου
τ' ἀνοιχτὸν στόμα.

Σημ.: Τοὺς στίχους αὐτοὺς τοῦ
Ἄνδρέα Κάλβου ἀπάγγελλε
συχνά ὁ Αὐξεντίου ὅταν
ἦταν μαθητής.

Κούκλια, Καλοψίδα και κατά τις 8.00' ήμασθε στο Βαρώσι.

Περάσαμε από τον κεντρικότερο δρόμο της πόλης μας και φθάσαμε στα προπύλαια κατάκοποι, άνευ κερμά-

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ

Ένα πνευματικό ταξίδι άρχισε την 1η Οκτωβρίου 1956 που πρόκειται να συνεχιστεί για χρόνια. Η πρώτη μου εντύπωση ήταν σαν του ξενιτεμένου που άραζει σε άγνωστο λιμάνι, και που σκοπό έχει ένα ανώτερο προορισμό.

Η ζωή μου στο Γυμνάσιο άρχισε να σχηματίζει μια αλυσίδα από κρίκους ομοιόμορφους, σφυρηλατημένους από τις όμοιες μέρες της σχολικής χρονιάς. Κάθε μέρα μια σιδερένια πόρτα ανοίγει για να μās δεχτεί στην αγκαλιά της. Και καταφθάνουμε με τις σάκκες στο χέρι αναζητώντας τις παρές μας, και ξαφνιαζόμαστε όταν το γνώριμο κουδούνι μās ειδοποιεί ότι είναι ώρα να μπούμε στην τάξη.

Έδώ είναι πολλές οι τρικυμίες που συναντώ, μάλιστα φροντίζω να φαίνομαι αξίως καρaboκύρης. Κάθε έπιτυχία μου γίνεται άφειτηρία για νέες έξορμήσεις και κάθε μου άποτυχία προσπάθεια για νέες έπιτυχίες.

Η τακτική και κανονική ζωή μου διδάσκει τη σπουδαία σημασία που έχει ο κοινωνικός ρυθμός στη ζωή. Κάθε μέρα οι ίδιες προσπάθειες από τους πνευματικούς προπονητές μας, που οδηγούν στο να φυτέψουμε το δέντρο της γνώσεως και να το διατηρήσουμε ανθηρό.

Όμως δεν είναι κουραστικός και καταθλιπτικός ο χρόνος στο Γυμνάσιο, γιατί την ώρα που η ψυχή νιώθει διψασμένη για περισσότερο φούντωμα του δέντρου της γνώσεως, την ίδια στιγμή η καρδιά νιώθει κατα-

ΤΟ ΡΗΜΟΚΛΗΣΙ ΤΟΥ ΑΪ-ΛΙΑ

Και φέτος το καλοκαίρι ξεκίνησα για την έξοχή, να ησυχάσω από τις σκοτούρες της ζωής και το θόρυβο της πόλης.

Μόλις το αυτοκίνητο, γεμάτο προσκυνητές, γύρισε το βουνό φάνηκε το άσπρο ρημοκλήσι. Τότε έκλεισα τα μάτια μου και ξανάφερα στο νου μου τα περιστατικά που με έκαναν τόσο πολύ να το αγαπήσω.

Είναι ένα μικρό-μικρό άσπρο ρημοκλήσι, το ρημοκλήσι του Αϊ-Λιά, που τ' αγαπώ, και νοσταλγώ να μαι πάντα κοντά του. Είναι χτισμένο σ' ένα πράσινο βουναλάκι, που είναι κεντημένο με ψηλά δέντρα και θάμνους στολισμένους με λογις-λογις λουλούδια. Από κοντά βλέπεις μια διάφανη άχνα να βγαίνει απ' αυτά, σα θυμίαμα στον πάνσοφο Θεό που έστησε ανάμεσά τους το ρημοκλήσι σαν στέμμα σ' αυτό το δημιούργημά του.

των και ξελαφυγγισμένοι κυριολεκτικώς από το πολύ τραγούδι - τραγωδία!

ΑΚΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ
(Α' β)

πραυμένη από την ομορφιά της φιλίας. Άλήθεια! Ποιός μπορεί να άρνηθι ότι ο χρόνος αυτός δεν έχει δημιουργήσει τους καλύτερους φίλους; Έπειδή είμαστε όλοι παιδιά που ποτιζόμαστε με τα ίδια νάματα της ήθικης διδασκαλίας και καταλήξαμε να συμφωνούμε στα παιχνίδια, όπως πρόσωπα που ευχαριστούνται γιατί υποτάσσονται στο ίδιο μέτρο και στον ίδιο ρυθμό.

Ηθικό κέρδος άντλούσα κάθε μέρα και ιδιαίτερα την ημέρα της 28ης Οκτωβρίου και της 25ης Μαρτίου, όπου με τη θέα της γαλανόλευκης δύσκολα συγκρατούσα ένα λυγμό κι ένα κόμπο στο λαιμό μου, γιατί μ' έπνιγε το συναίσθημα της περηφάνιας ότι είμαι Έλληνας. Πάντα όνειρευόμουν σ' αυτές τις μέρες, την ημέρα που θα 'ρχόμουν στο Γυμνάσιο για να λάβω μέρος στις παρελάσεις, αλλά όλα αυτά δεν συνέβησαν γιατί ήλθε ένας σατραπίσκος με σκοπό να καταπνίξει τα Έθνικά μας αισθήματα.

Γενικά όλος ο χρόνος μās φέρνει πιο κοντά στο Έλληνικό πνεύμα που καλλιεργεί τα γνωρίσματα της Ισοροπίας και του μέτρου.

Και θα κλείση ο πρώτος χρόνος στο Γυμνάσιο με τις ξετάσεις, πού, με όλη την άγωνία, θα είναι η πιστοποιημένη άπόδειξη αν θα κατέχουμε όσα διδαχτήκαμε και θα διδαχτούμε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ
(Α' β)

Την πρώτη φορά που τ' αντίκρισα ένιωσα ένα δυνατό χέρι να μου σφίγγει την καρδιά. Τα μάτια μου βουρκώσανε και δάκρυσαν. Ήταν ένα παραμελημένο, άλειτούργητο και λησμονημένο από τον κόσμο εκκλησάκι.

Οι άρχοντες και τα πουλιά το κάνανε για μόνιμη κατοικία τους. Οι κισσοί το περικυκλώσανε. Το πάτωμα χορτάρισε. Οι εικόνες σαπίσανε από την ύγρασία και τη μούχλα, αλλά διακρινόντανε ακόμα οι ζωγραφιές. Οι σκάμνοι καταστράφηκαν και με λίγα λόγια όλα ήταν ερημωμένα.

Στο νου μου ήρθαν οι θύελλες και τ' άνεμοβρόχια που έσπασαν άπάνω του.

Άποφάσισα να κάνω εκείνο το καλοκαίρι την έξοχή μου, φέρνοντας το τσαντήρι μου και ό,τι άλλο θα μου χρειαζότανε, σ' εκείνο το θαυμάσιο μέρος.

Πρώτα καθάρισα το μέρος που θα κατασκηνώνα, και αυτή η σκέψη κυριάρχησε στο νου μου: «Να τα διορθώσω όλα, και να το κάνω να ξαναβιώση». Και αυτή η ιδέα δεν με άφησε ήσυχο όλη την ημέρα.

Άπό την άλλη μέρα πρωί-πρωί άρχισα το έργο μου. Ξεχόρτισα όλο το γύρω μέρος, έκοψα ξύλα και διόρθωσα τους σκάμνους, άναβα κάθε μέρα το καντήλι και έκτισα πού και πού τους τοίχους. Αυτή η σκληρή εργασία κράτησε τρεις βδομάδες.

Στο τέλος άμείφθηκαν οι κόποι μου βλέποντας το

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑ

Είναι μια πανάρχαια ιστορία, είναι ένας θρύλος.

Κάποτε σ' ένα άρχοντικό σπίτι στην Άρτα ζούσε ένα ευτυχισμένο άντρούγιο που έγινε ακόμα πιο ευτυχισμένο, όταν ο Θεός του χάρισε τρεις πανέμορφες κόρες, τη μια καλύτερη απ' την άλλη, και ένα γιό που ξενιτεύτηκε.

Πέρασαν τα χρόνια και έφτασε ο καιρός να παντρευτούν. Και όπως ήταν τότε η συνήθεια, παντρεύτηκε πρώτα η μεγαλύτερη. Την είχε ζητήσει ένας ξακουσμένος μάστορας από τα μέρη του Δούναβη. Έγινε ο γάμος με γλέντια και χαρές, και ύστερα άποχαιρέτησαν οι γονείς και οι άδελφές τη νύφη που ξεκίνησε για να πάη στα μέρη του γαμπρού.

Ένώ στην Άρτα γιόρταζαν ακόμη το γάμο με χαρά, ήρθε το φοβερό μαντάτο. Η κοπέλα είχε θυσιάσει για να στεριωθεί το γιοφύρι πάνω από το Δούναβη. Έτσι ήταν η συνήθεια και ο θρύλος έλεγε, πώς αν δεν στοιχειώνανε άνθρωπο, γιοφύρι δεν θα στέριωνε. Και η μοίρα τό 'φερε να είναι η γυναίκα του μάστορα.

Τα γλέντια σταμάτησαν, σάπασαν τα τραγούδια και το άρχοντικό βάφτηκε στα μαύρα.

Άλλά ύστερα από λίγο καιρό ήρθε καινούρια τύχη για τη δεύτερη κόρη, ένας μάστορας. Στην αρχή οι πικραμένοι γονείς άρνήθηκαν, μα στο τέλος δέχτηκαν.

Έφυγε και η δεύτερη κόρη για την Άνατολή αλλά το κακό ξανάγινε και θυσιάστηκε για να στεριωθεί γιοφύρι πάνω απ' τον Εύφρατη.

Τότε ήταν που κλείστηκαν για καλά ο άρχοντας με τη γυναίκα του στο σπίτι του και μαζί μ' αυτούς και η τρίτη ή όμορφότερη κόρη του, η Μαρουδιά, που τους υποσχέθηκε πως ποτέ δεν θα έφευγε από κοντά τους. Άλλά αυτό δεν έγινε γιατί με τον καιρό άρχισαν την παλιά τους ζωή.

Μέσα στις πόλεις του πολυβασιτισμένου και σκλαβωμένου νησιού μας περιλαμβάνεται η ώραία και ξακουστή πόλη, η Άμμόχωστος.

ρημοκλήσι υπερήφανο και άκλόνητο να μου χαμογελά. Η εικόνα του Αϊ-Λιά άχτινοβολούσε και πάλι και με ευχαριστούσε. Το θυμίαμα των λουλουδιών γίνηκε πιο πυκνό τινώνοντας τις δυνάμεις μου.

Έκείνη τη στιγμή το αυτοκίνητο σταμάτησε φέρνοντας με εκεί που σκεφτόμουν, στο ρημοκλήσι που τόσο αγαπώ και που η νοσταλγία του με φέρνει κάθε καλοκαίρι στην αυλή του.

ΙΑΚΩΒΟΣ ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ
(Β' β)

Άπό καιρό οι άρχοντες της Άρτας ήθελαν να χτίσουν ένα γιοφύρι πάνω απ' το ποτάμι της πόλης τους και άποφάσισαν τότε να καλέσουν ένα σλυδαίο πρωτομάστορα για να τους το φτιάξει.

Έτυχε να συναντηθούν η Μαρουδιά με τον πρωτομάστορα και αυτός θαμωμένος από την ομορφιά, τη χάρη και τη σεμνότητα της κόρης, πήγε και τη ζήτησε από τον πατέρα της που με σφιγμένη την καρδιά είπε το ναί, γιατί έβλεπε πως και η κόρη του λαχταρούσε το παλληκάρι, και οι γάμοι έγιναν.

Ένα μεγάλο κακό όμως βρήκε της Άρτας το γιοφύρι. Το χτίζανε όλημερίς και το βράδυ χαλιόταν. Για να στεριώσει έπρεπε να θαφτεί η όμορφη γυναίκα του πρωτομάστορα στα θεμέλια. Αυτός όταν τ' άκουσε ένίκησε το σπαραγμό και τον πόνο και σαν ήρθε η λυγερή και τον είδε έτσι, της είπαν πως του είχε πέσει το δαχτυλίδι στην πρώτη καμάρα και γι' αυτό ήταν λυπημένος. Η φτωχή κοπέλα κατέβηκε πρόθυμα για να του το βρή και οι χτίστες άρχισαν να την χτίζουν. Έκείνη κατάλαβε και καταράστηκε.

Ο μάστορας έβλεπε τους εργάτες με βουρκωμένα μάτια να χτίζουν τα θεμέλια με το θύμα μέσα ζωντανό, την αγαπημένη του. Η Μαρουδιά γύρισε την κατάρα σε ευχή όταν της θύμισαν, όπως λέει και το τραγούδι, τον ξενιτεμένο της άδελφό.

Έτσι πλήρωσε η άμοιρη Μαρουδιά την άγάπη της για τον πρωτομάστορα.

Και έγινε θρύλος και ποίημα και έγινε τραγούδι που κυλάει από στόμα σε στόμα και της χάρισε την αιωνιότητα.

ΧΑΡΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
(Β' γ)

Α Μ Μ Ο Χ Ω Σ Τ Ο Σ

Η Άμμόχωστος είναι στα άνατολικά της Κύπρου

μας

Όταν ξεκινήσης για να επισκεφτείς την παλιά πόλη,

πρώτα θα αντικρίσης τὰ μεγάλη της τείχη πὸν σώζονται ἀπ' τὰ χρόνια τῶν Βενετσιάνων.

Ἐψώνονται μὲ τόση περηφάνια, πὸν σὰν νὰ θέλουν νὰ σοῦ ποῦν:

«Κόπιασε, καημένη ραγιά, κόπιασε ν' ἀπολαύσης τὴν ὀμορφιά μας, νὰ καθίσης νὰ ξεκουραστῆς, καὶ νὰ βγῆς ψηλά, νὰ κοιτάξης μακρὰ, ἐκεῖ πὸν οἱ οὐρανοὶ εἶναι ἀνοιχτοὶ καὶ οἱ ὀρίζοντες τραβιοῦνται στ' ἀπόμακρον. Νὰ μαντέψης τὰ μελλούμενα, τὰ περασμένα. Ἄχ! Τὰ περασμένα ὅμως εἶναι σκεπασμένα ἀπὸ τὴν ὀμίχλη τῶν ἀγέννητων καιρῶν. Νὰ σκεφτῆς τὰ χρόνια πὸν περάσανε οἱ πρόγονοί σου. Τὰ μαῦρα χρόνια τῆς σκλαβιάς. Στάσου καὶ σὺ λοιπὸν στὰ τείχη καὶ πολέμα...»

Μετά, ὅταν προχωρήσης πρὸ κάτω, θὰ δῆς τὸ περίφη-

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΕΛΔΑΦΙΟΝ

Κάθε πρῶγμα στὸν κόσμον τοῦτο πρέπει νὰ ἔχη θεμέλια. Καὶ γερὰ θεμέλια μάλιστα.

Τὰ δέντρα χωρὶς ρίζες θὰ ἔταν ἀδύνατον νὰ παρέμεναν ὀλόρθα καὶ φουντωμένα, τὰ σπίτια χωρὶς θεμέλια θὰ γκρεμίζονταν στὸ πρῶτον φύσημα τοῦ ἀνέμου, καὶ τὰ πλοῖα χωρὶς καρίνα θ' ἀπόμεναν ἀκίνητα στὰ γαλάζια νερά.

Ἔτσι καὶ οἱ πράξεις τῶν ἀνθρώπων πρέπει νὰ ἔχουν γιὰ βάση μιὰ ἀρχὴ τίμια καὶ ἠθικὴ.

Κάθε ἀνθρώπος ἔχει ἓνα σκοπὸν στὴ ζωὴ του, καὶ προσπαθεῖ μὲ διάφορα μέσα νὰ πραγματοποιήσῃ τοὺς πόθους του. Μὰ ἂν τὰ μέσα αὐτὰ δὲν εἶναι τίμια, οἱ κόποι του πάνε χαμένοι.

Τίποτα δὲν μπορεῖ νὰ στηριχθῆ στὸ ψέμα. Κι ἂν παραμείνῃ ὀρθὸν γιὰ λίγο, πάντα θὰ βρεθῆ μιὰ στιγμή πὸν θὰ τὸ γκρεμίσῃ σ' ἐρείπια.

Ἀναρίθμητα παραδείγματα μᾶς προσφέρει ἡ Ἱστορία καὶ ἡ καθημερινὴ μας ζωὴ.

Ἄς πάρουμε τὴν Ἱστορία τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους. Κοσμοκρατορικὸ πανίσχυρον, ἄπλωσε τὴν κυριαρχία του σ' ὅλη σχεδὸν τὴν Εὐρώπην, καὶ ἔφτασε στὸ ψηλότερον ὀκαλοπάτι τῆς δόξας. Μὰ αὐτὸ δὲν κράτησε πολὺ. Σιγὰ σιγὰ ἡ δύναμή του λιγότενε - λιγότενε, καὶ σήμερον μονάχα λίγα ἐρείπια δείχνουν πὸς κάποτε ὑπῆρξε. Γιατὶ ὅμως; Ἐπειδὴ ἠθικὲς καὶ τίμιες βάσεις δὲν ὑπῆρχαν. Γιὰ νὰ φτάσῃ σ' ἐκεῖνο τὸ σημεῖο, τῆς μεγάλης ἀκμῆς, στηρίχθηκε πάνω στὴν καταπίεση καὶ τὴν ἀδικία. Χρειάστηκαν χιλιάδες ἀνθρώπινες ζωές, ποτάμια αἷμα. Ἀναρίθμητες ἦσαν οἱ ἀδικίες καὶ οἱ ταπεινώσεις πὸν ὑπέφεραν οἱ ὑπόδουλοι στοὺς Ρωμαίους λαοί. Ἡ ἴδια ἡ περὶ φανῆ Ρώμη ἦταν φωλιά συμφεροντολόγων, ἀλαζόνων καὶ δολοπλόκων. Κάθε λογῆς ἀπάτες καὶ μηχανορραφίαι καταστρόνονταν κάθε μέρον στὰ μαρμάρινα ἀρχοντικά της, καὶ ἡ ἀκολασία τῶν κατοίκων της δὲν εἶχε ὄρια. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ τέλος δὲν ἄργησε νὰ ἔρῃ.

μο, τὸ ἑακουστὸ καὶ καλύτερον τῆς Κύπρου μας λιμάνι γεμάτον καράβια.

Φεύγοντας ἀπὸ τὴ μεσαιωνικὴ πολιτεία θ' ἀνταμώσης τὴν καινούρια πόλιν, τὸ Βαρῶσι, μὲ τὰ ὄρατα του κτίρια, πνιγμένον στὴ χρυσὴ μυρουδιά τῶν κήπων του.

Ἐξω ἀπὸ τὴν πόλιν, πέντε μίλια, κείτονται τὰ ἐρείπια τῆς δοξασμένης καὶ ἀντρείας Σαλαμίνας. Σπασμένες κολῶνες καὶ μάρμαρα ἀπάνω στὴ μάνα γῆ.

Ἡ Σαλαμίνα εἶναι ποτισμένη ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν ἡρώων τῆς Κύπρου μας, πὸν κολέμησαν, σὰν γνήσια βλαστάρια τοῦ Εὐαγόρον ἐναντίον τῶν διαφόρων βαρβάρων, ὅταν ζήτησαν τοῦτο νὰ μολύνουν τὰ Ἑλληνικὰ χῶματα μας.

ΣΑΒΒΑΣ ΠΕΡΔΙΟΣ
(Γ' β)

«Ὅσπερ γὰρ οἰκίας, οἶμαι, καὶ πλείον καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων τὰ κάτωθεν ἰσχυρότατ' εἶναι δεῖ, οὕτω καὶ τῶν πράξεων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ἀληθεῖς καὶ δικαίας εἶναι προσήκει.»

(Ὁλ. Β', 10)

Εἶναι γεγονὸς πὸς μπορεῖ ἓνας λαὸς νὰ φτάσῃ σὲ μεγάλη ἀκμὴ καὶ ν' ἀποκτήσῃ δόξαν, ἔστω καὶ ἂν στηριχθῆ σ' αἴτια καὶ ἀδικα μέσα. Μὰ ἡ δόξα του εἶναι πρόσκαιρον καὶ τὸ τέλος του ἔρχεται πολὺ σύντομα.

Μὰ, γιὰ ν' ἀποδείξωμε τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων αὐτῶν τοῦ Δημοσθένη δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ καταφύγωμε στὸ παρελθόν. Ἡ καθημερινὴ ζωὴ μᾶς προσφέρει τόσα παραδείγματα.

Ἀνθρώποι ἀσυνείδητοι κατορθώνουν μὲ διάφορα σκοτεινὰ μέσα ν' ἀποκτήσουν μιὰ σημαντικὴ θέση στὴν κοινωνία. Μένουν ἐκεῖ γι' ἀρκετὸν καιρὸν, ἀπολαμβάνοντας δόξαν, τιμές, πλούτη. Μὰ ἔρχεται μιὰ μέρον πὸν ἡ τύχη, ἡ μοῖρα μᾶλλον τοὺς ξεσκεπάζει, πέφτει τὸ λαμπρὸ προσωπεῖο, καὶ ἀπομένουν μὲ τὴ σφραγίδα τῆς γενικῆς καταστροφῆς στὸ μέτωπον.

Κυβερνήσεις, ἀποτελούμενες ἀπὸ ἀσυνείδητους, ἀδίκους, συμφεροντολόγους, ἐπιβάλλουν μὲ τὴ βία τίς θελήσεις τους στὸ λαόν, πὸν ἔχει τὴν ἀτυχία νὰ βρεθῆ κάτω ἀπ' τὴν κυριαρχία τους, καὶ κατορθώνουν νὰ γίνουν παντοδύναμοι· μὰ καὶ γι' αὐτὲς τὸ τέλος γράφτηκε μαζὶ μὲ τὰ πρῶτα βήματα τῆς ἔξουσας τους, καὶ σβήνουν βουτηγμένες στὴν καταφρόνια ὕστερον ἀπὸ ἀμέτρητους ἐξευτελισμούς.

Ἔτσι καὶ στὴν ἐποχὴ μας, πὸν τὸ μεγάλο ψάρι τρώει τὸ μικρὸν, ἔχουν γίνεῖ πανίσχυρα κράτη, πὸν στηρίζουν τὴ δύναμή τους στὴν ἀδικία. Γι' αὐτὸ ὁ θρόνος τοῦ μεγαλείου τους ἄρχισε νὰ κλονίζεται ἀπ' τὰ θέμελα. Μάταια προσπαθοῦν νὰ τὸν στεριώσουν καταπιέζοντας ὅλον καὶ πρὸν πρὸν τοὺς ἀσθενέστερους λαοὺς γιὰ νὰ μὴ μποροῦν νὰ σηκώσουν κεφάλι. Ἔτσι κάνουν πρὸν μεγάλο κακὸν στοὺς ἑαυτοὺς τους.

Κι εἶναι ν' ἀπορῆ κανεὶς, γιὰτὶ αὐτοὶ οἱ ἀνθρώποι δὲν παίρνουν παράδειγμα ἀπ' τὴν τύχην τῶν λαῶν τοῦ παρελθόντος, πὸν πέρασαν καὶ ἔσβησαν, ἐπειδὴ χρησιμοποίησαν μέσα σὰν τὰ δικὰ τους.

Εἶναι παράξενον, μὰ φαίνεται πὸς ὁ ἀνθρώπος, ὅταν ἔχη ἔξουσία καὶ δύναμιν στὰ χέρια του, παρασύρεται στὸν ἴλιγγον τῆς ματαιοδοξίας του, καὶ θαρρεῖ πὸς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συμβῆ κακὸν σ' αὐτόν, νὰ πάθῃ ἐκεῖνον πὸν κάνει στοὺς ἄλλους. Γι' αὐτὸ, ὅλον καὶ χάνεται μέσα στὴ δίνη τῶν μεγαλεπήβολων σχεδίων του, ὅλον καὶ βυθίζεται πρὸν πρὸν στὸ πέλαγος τῆς ἀδικίας. Καὶ σὰν κατακυβησθῇ στὸ βάθος τῆς σκάλος πὸν ἀνέβηκε, στηριγμένος πάντα στὸ ψέμα καὶ τὴν ἀδικία, μένει ἐκεῖ σὰν κεραυνόπληκτος, μὴ πιστεύοντας πὸς τέλειωσε ὁ καιρὸς τῶν θριάμβων του.

Κι εἶναι πράγματι θλιβερόν, τὸ νὰ σκέφτεται κανεὶς

ΓΙΑΤΙ ΜΑΝΑ;

Μεσάνυχτα. Ὅλα, λὲς καὶ κοιμοῦνται τὸν ὕπνον τὸν ἀπολυτρωτικόν. Καὶ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα τῆς νύχτας γαλήνεψαν. Ὅλα εἶναι σιωπηλά, πρὸν σιωπηλά καὶ ἀπὸ τὴν σιωπὴ Ὅλα ἤρεμα.

Καὶ ὁ μικρὸς Πετράκης στὴ καμαρούλα του γλυκὰ κοιμάται. Μὰ ἀκόμα πρὸν γλυκὰ, πρὸν γαλήνια, ὁ πατέρας του. Στ' ἀνδροπετῆ καὶ ἀγνὰ χεῖλιν τοῦ πατέρα ὑπάρχει τὸ χαμόγελον καὶ στὸν ὕπνον. Ἐνα χαμόγελον χαρᾶς καὶ εὐχαρίστησης. Ἐνα χαμόγελον πὸν λέει: «καλὰ ἔπραξα, ἔκαμα τὸ καθῆκον μου, τώρα κοιμοῦμαι, ἡσυχάζω.»

Φύλλον, ἔξω, δὲν κουνιέται. Μὰ νὰ πὸν φύσηξε ἀέρος ὕγρος, βαρὺς, βαρὺς σὰν νὰ ἔφερε κάτι κακὸν στὸ φύσημά του. Καὶ νὰ πὸν κάτι διακόπτει τὸ γλυκὸν τὸν ὕπνον τοῦ Πετράκη. Κάτι ρυθμικόν, πατήματα ἀπὸ μπότες. Ράγιση ἢ γαλήνη. Ἀκούγεται χτύπημα στὴν πόρταν καὶ μιὰ φωνὴ μεταλλικὴ. «Ἄνοιξτε.»

Ἐυπνάει τότες ἡ μανούλα του καὶ σκουντᾷ τὸν ἄνδρα της:

— Κώστα, σῆκω. Χτυποῦνε. Ἐσένα θέλουνε.

Κι ὅλον ἀγωνία τὸ βλέμμα της. Κι ὅλον φόβον.

Σηκώνεται ὁ Κώστας, ἀνοίγει ἄφοβα τὴν πόρταν. Μπαίνουν μέσα. Μιὰ ἔρευνα. Ἀπὸ τρία ἄγρια λόγια καὶ φεύγουν. Φεύγουν μαζὶ μὲ τὸν Κώστα. Φεύγουν, καὶ παίρνουν ἓνα μέρος ἀπ' τὴν καρδιά τῆς μανούλας τοῦ Πετράκη.

ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ

Μέσα στὶς ἱστορίες τοῦ τόπου μας εἶναι καὶ ἡ ἱστορία τοῦ Πετράκη, τοῦ ἔφηβου πὸν μέσα στὴν ψυχὴ του κυριόρχησε ἡ ἰδέα τῆς Ἐλευθερίας καὶ ἔγινε ἓνας νέος Ἀχιλλεὺς τραγουδώντας τὰ τραγούδια τοῦ Ρήγα:

Καλύτερα μιὰς ὥρας ἐλεύθερη ζωὴ
παρὰ ὀγδόνταν χρόνια σκλαβιά καὶ φυλακή.

πὸς ἀπ' τὸν καιρὸν πὸν διατύπωσε ὁ Δημοσθένης τὴν ἰδέαν, πὸς κάθε πρᾶξιν πρέπει νὰ ἔχη ἠθικὴ καὶ τίμια βάση, ὑπάρχουν πάντα ἀνθρώποι πὸν δὲν νιώθουν τὴν ἀλήθειαν της. Κι εἶναι πρὸν θλιβερόν ὅταν οἱ ἀνθρώποι αὐτοὶ κατέχουν μιὰ μεγάλη θέση στὴν κοινωνία, καὶ ἀπ' τίς πράξεις τους κρίνεται ἡ εὐτυχία καὶ ἡ ζωὴ ἑκατομμυρίων ὑπόξενων.

Πότε ἄραγε, θὰ ἔρῃ ὁ καιρὸς, πὸν ὅλον θὰ ζοῦν στηριγμένοι στὸ δίδαγμα τοῦ Δημοσθένη; Θὰ ἔρῃ μιὰ μέρον ἄραγε, πὸν οἱ πράξεις ὄλων θὰ ἔχουν βάση τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀλήθειαν; Μοῦ φαίνεται ποτές. Εἶναι τόσο ἀπίθανον, τολμηρόν καὶ γιὰ ὄνειρον ἀκόμα.

Μὰ τολμῶ νὰ ἐλπίζω!...

ΑΝΤΡΟΥΛΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ
(Δ' γ)

Φεύγουν καὶ χάνονται.

Καὶ μένει ὁ Πετράκης. Ἄπ' τὴν κλειδαρότρυναν τῆς καμαρούλας του τὰ εἶδε ὅλα. Καλὰ-καλὰ δὲν γνωρίζει τὴ ἔγινε. Ἐνα μονάχα ξέρει: πὸς πήρανε τὸν πατερούλην του. Τὸν καλὸν τοῦ πατέρα. Εἶδε καὶ τὴν μητερούλαν του πού, σὰν φύγανε, ἔσπασε σὲ λυγμούς, ἓνα σπλάχνον πὸν ξεσχίζεται. Κι ὄρωσε, καὶ ἔπεσε στὴν ἀγκαλιά της, καὶ ἔκλαψε μαζὶ της. Ἐκλαψε. Ἔτσι ἀπὸ ἔνστιχτον.

Πῆρε νὰ ξεμερώνῃ. Γλυκοχαράζει ἡ αὐγὴ. Τὰ δάκρυα καὶ τῶν δυὸ στερέψανε. Καὶ τότες, ἄθελά του, ὁ Πετράκης ἀνοίγει νέα πληγὴ στὴ μάνα του, ρωτώντας μὲ τὴν τρεμουλιαστὴ φωνούλαν του.

Μάνα, γιὰτὶ πήρανε τὸν πατέρα, μάνα; Γιατὶ;

Φτωχὴ μου Πετράκη. Ἡ μάνα σου ποτὲ δὲν θὰ σοῦ ἀπαντήσῃ. Μονάχα θὰ κλάψῃ. Πρῶταν τὴν ἄλλη μάνα, τὴ Μάνα ὀλωνῶν μας, τὴ Μάνα γῆς. Καὶ νὰ ἔσαι σίγουρος πὸς σὰν μεγαλώσῃς, αὐτὴ θὰ σοῦ ἀπαντήσῃ. Σὰν μεγαλώσῃς, τότε θὰ τὴ νιώσῃς. Σὰν τὸν πατέρα σου. Θὰ τὴ νιώσῃς.

Παναγιὰ μου, ἄλλη Μάνα ἔσῃ, λογάρισε καλὰ καὶ ζύγισε καὶ κρίνε καὶ γράψε ἐσὺ τῆς μοίρας μας, τὸ νιὸν κατεβατόν.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΟΠΙΑΤΖΗΣ
(Δ' β)

Ἐψωσε τὸ κορμί του ψηλὰ σὰν ἓνας Τιτάνας, μὰ ἡ σκληρὴ μοῖρα τὸν χτύπησε μὲ τὰ φαρμακερὰ τῆς νύχτας καὶ δὲν μπόρεσε τὸ μεγάλο παλληκάριν νὰ κρατήσῃ τὸ ὄρατον τοῦ παρόστημαν μεταξὺ ἑνὸς γκρεμοῦ καὶ ἑνὸς χάους. Πάλαιψε σκληρὰ, πολὺ σκληρὰ καὶ κατώρθωσε μὲ τὴν μεγάλην του ἐπιμονὴν νὰ κερδίσῃ τὴν αἰωνιότητα.

Πέθανε; Ποιός πέθανε; 'Ο Πετράκης Γιάλλουρος; Τό καμάρι του Γυμνασίου μας, ή νέα αναλαμπή της κοινωνίας; Πέθανε' αυτή είναι ή αλήθεια. 'Ακόμα χθές κρατούσε με καμάρι τή σημαία μας, ακόμα χθές επαινείτο από τους καθηγητές του για τὸ ἦθος, τὴν πρόοδο καὶ τὴν ἐπιμέλεια του, καὶ τώρα... νεκρὸς με τὶς σφαίρες τοῦ ἐχθροῦ μέσα στὴν καρδιά.

'Η εἶδηση τοῦ θανάτου του διαδόθηκε ἀστραπιαίως ἀπὸ στόμα σὲ στόμα. Κανείς δὲν μποροῦσε νὰ τὸ πιστέψῃ. Καὶ ὅμως θριαμβευτὴς ὁ Χάρος σέρνει στὰ δίχτυά του τὸ γενναῖο παλληκάρι. Πέθανε. Τὶ θρῆνος, τὶ σπαθαγμός.

Παντοῦ ἐρημιά. 'Ο οὐρανὸς σκοτείνιασε καὶ ὁ κόσμος πηγαίνει βιαστικά στὸ σπῖτι του καὶ διαμαρτύρεται γιὰ τὸ φόνο τοῦ ἥρωα, καλύτερα τὴν ψυχρὴ δολοφονία τοῦ ἥρωα. Τὶ ποταπότης, τὶ ἀνανδρία νὰ σκοτώνουν τοὺς ἀπλοὺς ἀντιπάλους! Γιατὶ τὸν Πετράκη μὴς τὸν δολοφόνησαν σὲ μιὰ μαθητικὴ δισδήλωση τὸν περσινὸ Φλεβάρη.

ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΙ ΘΥΕΛΛΑ

Τὶ μεγάλη ὁμοιότης; 'Ὅπως ἡ θύελλα ἔτσι καὶ ὁ πόλεμος. Δύο μεγάλα κακά. Δὲν λυποῦνται τίποτα. Οὔτε τὸ φτωχό, μὰ οὔτε καὶ τὸν πλούσιο. Φωτιά πὸν καίει. Δρεπάνι πὸν θερίζει. Θάλασσα πὸν θυμώνει καὶ προχωρεῖ χωρὶς ἀντίσταση, πνίγοντας, σκεπάζοντας, ἀφανίζοντας ὅ,τι βρεῖ. Λάβα πὸν χύνεται στὸν κατήφορο.

Ποιὸς θὰ ἐμποδίσῃ ὅλα αὐτὰ τὰ κακά; Ποιὸς εἶναι ἱκανὸς νὰ ὑψώσῃ τὸ τρεμάμενο κορμί του μπρὸς στὴν ὄργη τοῦ Θεοῦ; Κ α ν ε ἶ ς.

'Ἐτσι εἶναι ἡ θύελλα, τὸ ἴδιο καὶ ὁ πόλεμος.

'Η θύελλα πνίγει τὸ κάθε τί. Καταστρέφει. Φέρνει τὴ φτώχεια, τὴν ἀπελπισία, τὸν καημό. Νομίζεις, πὼς δὲν ὑπάρχει διέξοδος σωτηρίας. Βλέπεις τὸ βίό σου νὰ καταστρέφεται. 'Ακούεις τὰ μουγγρητά της καὶ τρέμεις. Διερωτᾶσαι. Τὶ ἔκαμες καὶ τόσο ἀνήλεα σὲ τιμωρεῖ ὁ Θεός. Καὶ ζητᾶς συγχώρεση, ἔλεος.

'Η θύελλα φυσικὰ θὰ περάσῃ. 'Αλλὰ θὰ μείνῃ ἡ καταστροφή.

Μὰ ὁ πόλεμος! Μήπως αὐτὸς ἔχει ἔλεος; Μήπως αὐτὸς λυπᾶται κανένα; Μουγγρίζει. 'Απειλεῖ. Τρέχει. Πετᾶει ἀκόμα. Κοιτάζει με τὰ ἀσπλάγνα μάτια του παντοῦ. Μήπως ἄφησε τίποτα γερό.

Μὰ τὸ χειρότερο εἶναι ὅτι δημιουργεῖται ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο. 'Απὸ αὐτὸν πὸν κλαίει καὶ ζητᾶει συγχώρεση σὰν δὴ τὴν καταστροφή.

'Απὸ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο, πὸν ἐπλάσθη γιὰ νὰ ἐλεῖ,

Εἰρήνεψε μέσα στὸν ἑαυτό σου, καὶ θὰ εἰρηνέψῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ· νὰ 'μῃς στὸ θαλάμι πὸν βρῖσκειται μέσα σου, καὶ θὰ δῆς τὸ παλάτι τ' οὐρανοῦ· γιὰτὶ ἕνα εἶναι καὶ τοῦτο καὶ κείνο, καὶ ἀπὸ τὴν ἴδια θύρα τὰ θωρεῖς καὶ τὰ δύο.

'Η χαροκαμένη του ἀδελφὴ χύνει μαῦρα δάκρυα γιὰτὶ καὶ ἐκείνη δὲν μπορεῖ νὰ τὸ πιστέψῃ. 'Ακόμα ἦταν ἐδῶ, σκέπτεται, νά, ἀκούω τὸ χαρούμενό του σφύριγμα, πὼς εἶναι δυνατὸ νὰ πέθανε; Δὲν τὸ πιστεύει, δὲν θέλει νὰ τὸ πιστέψῃ, δὲν ἔχει τὴν ψυχικὴ δύναμη νὰ πιστέψῃ πὼς χάθηκε αὐτὸς ὁ 'Αδωνις γιὰ πάντα...

Μὰ ὁ Πετράκης Γιάλλουρος δὲν πέθανε. Ζῆ καὶ θὰ ζῆ παντοτείνᾳ, γιὰτὶ πολέμησε γιὰ ἕνα μεγάλο ἰδανικό, τὸ ἰδανικό τῆς 'Ελευθερίας, καὶ τὸ ὄνομά του γράφτηκε στὸ πάνθεον τῶν 'Ηρώων δίπλα στὰ ὀνόματα τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ 21 καὶ τοῦ 40 με χρυσὰ ψηφία.

Μέσα στὶς ἱστορίες τοῦ τόπου μας εἶναι καὶ ἡ ἱστορία τοῦ Πετράκη, πὸν γράφτηκε με μεγαλοπρέπεια στοὺς δρόμους τῆς πόλεως μας, μιὰ μελαγχολικὴ μέρα τοῦ Φλεβάρη.

ΝΤΙΝΑ ΠΑΓΙΑΣΗ
(Δ' γ)

νὰ βοηθῆ, νὰ δημιουργῆ καὶ ὄχι νὰ καταστρέφῃ. Νὰ δημιουργῆ εἶπα; Μὰ τί; 'Ὅπλα μήπως; 'Αλοῖμονο. Εἶναι σὰν νὰ λήθῃ στὸ Θεό. «'Αν δὲν καταστρέψῃς ἐσὺ, θὰ καταστρέψω ἐγώ».

'Εγὼ τὸν πόλεμο τὸν θεωρῶ χειρότερο ἀπὸ τὴ θύελλα. Ναὶ μὲν ὕλικῶς ἡ καταστροφή εἶναι ἡ ἴδια. 'Αλλὰ αὐτὸς δημιουργεῖται ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἄνθρωπο.

Καταστρέφει ὁ ἴδιος τὸ ἔργο του. Καὶ ἔπειτα; Τὸ ἀποτέλεσμα; Καταστροφή ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά. Καταστροφή καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη.

'Ἐρειπωμένα σπίτια, πὸν τὰ καμῆνε τους παράθυρα, φαίνονται σὰν πελώρια τρομαγμένα μάτια πὸν ἀτενίζουν στὸ κενο. Δέντρα σπασμένα, τσακισμένα, πεταμένα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀποτέλεσμα τοῦ ἀνίσου ἀγῶνος τῶν ἐναντία στὴ θύελλα.

'Ανήλικα ὄρφανὰ, πὸν κλαίνε στὶς γωνιὲς τῶν δρόμων χωρὶς νὰ ξέρουν καὶ αὐτὰ γιὰτὶ.

'Απελπισμένοι ἄνθρωποι πὸν σὰν παλαβοὶ μπορεῖ κανείς νὰ πῆ κοιτάζουν τὴν καταστροφή.

Τὶ θύελλα καὶ τί πόλεμος. Τὸ ἴδιο πρῶγμα εἶναι.

Κι ὁ θυμὸς τοῦ Θεοῦ φοβερός 'Αλλὰ καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀδιόρθωτος. 'Ας πάψῃ λοιπὸν αὐτὸς γιὰ νὰ μὴν ἔχῃ τὴν ὄργη τοῦ Θεοῦ.

ΜΑΡΙΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
(Ε' γ)

Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΕΡΧΕΤΑΙ

Τὸν βλέπαμε ἀπὸ μακρὰ νὰ κατεβαίνει...

«'Αχ, τὶ νύχτα ἦταν ἐκείνη!» 'Ἦταν κάτι τὸ ἀσύλληπτο, κάτι τὸ ὑπέροχο. 'Ἦταν τὸ παραλήρημα τῆς νίκης, ἦταν ὁ ἐνθουσιασμός, ἦταν...

Θυμᾶμαι. 'Ἦταν δεῖλι, 28 τοῦ Μαρτιοῦ. 'Αχὸς δυνάμενος γλιστροῦσε ἀπ' τῆς καμπάνας τὸ στόμα. Χαιρόταν ἡ καμπάνα τὴν ἀνοιξη - καὶ ἀλήθεια ἡ νύχτα ἦταν ἐξίστηρη, σύννεφο δὲν ξεμυτοῦσε. Κι ὡς πῆρε νὰ βραδιάξῃ, οἱ καμπάνες γλεντοῦσαν συνέχεια.

Θὰ νόμιζε κανεὶς πὼς θὰ 'ταν ἡ φωνὴ τῆς πυρκαγιάς πὸν καλοῦσε τοὺς πιστοὺς στοῦ πυροσβέστη τὸ ρόλο. Καὶ ὅμως ἦταν! Ναί, πυρκαγιά π' ἀναψε στὶς σβησμένες καρδιές μας.

— Λές;

'Ἐνα «τίκ» ἡ καρδιά, ἕνα προσάναμμα καὶ ἕνα σκίρτημα ἀβέβαιης προσμονῆς.

— Λές νὰ 'ναι αὐτὸ;

Κι ἦταν αὐτὸ. Τὸ σκίρτημα γίνθηκε σκίρτημα 'Ὁ ἄνθρωπος γίνεται ἄνθρωπος, πλάσμα λεύτερο νὰ πῆ ὅτι νιώθει. Κι ἦταν αὐτὸ πὸν προσμέναμε. Κι ἦταν αὐτὸ πὸν προσμέναμε λαχταριστὰ

Μέσα σ' ἕνα ξέφρενο ἐνθουσιασμὸ παρασύρθηκα - παρασυρθήκαμε δὲ λές; - καὶ χυθήκαμε ὅλοι ἀνάκατοι στοὺς δρόμους. 'Η 'Ελευθερία εἰς τὰ 'Ἐθνη δὲν μετριέται με τὸ στρέμα. ὁ ἐνθουσιασμός ὅμως μετριέται. Σπιθαμὴ τῆ σπιθαμῆ περιδιαβαίναμε δρόμους, δρομάκια καὶ... δρόμους. Ποδοπατήθηκε (στὴν κυριολεξία) ὁ ἀπαιτητικὸς περιορισμὸς «κατ' οἶκον». 'Ὁ νοῦς δὲν ἔφερε τὸν ξεφτισμένο φόβο στὰ μάτια πὸν γίνανε τυφλά. 'Ακούοντας μονάχι τοὺς χτύπους τῆς καρδιάς, περιχυθήκαμε στοὺς ἔξω δρόμους πὸν δὲν ἦταν ἔρημοι. 'Απόψε κάναμε σπῖτι μας ὅλη τὴ γῆ

Οἱ καμπάνες ἀπ' τὶς ἐκκλησίες σταμάτησαν τὸ πηγαίνε τους. Βουβάθηκαν. Καὶ τὸν ἀχὸ τους τὸν πῆρε, φύτρωσε ὁ δονούμενος ἀχὸς, σὲ κάποιες ἄλλες τῶν ἀνθρώπων καμπάνες, πὸν φυσικὰ δὲν ἦταν ἀπὸ μπροῦντιζο...

Κι ἐτοῦτος ὁ ἐνθουσιασμός δὲν ἐπιβλήθηκε, ἢ πιὸ καλὰ ἐπιβλήθηκε, καὶ ἦταν τὸ κίνητρο πηγαῖο. Πὼς ξεφύτρωσε ὅλο τοῦτο τ' ἄνθρωπολόγ; Κι αὐτὴ ἡ μουρμούρα πὸν γλιστρεῖ ἀπ' τοῦ στομάτου τὰ στήθια πόσο μοιάζει με μπαλλάντα, καὶ εἶναι μιὰ βουὴ πὸν παλαίβει νὰ ξεσπάσῃ, καὶ εἶναι μιὰ βουὴ πὸν παλαίβει νὰ νικήσῃ τὸ βραχνὰ τοῦ λάργυγα.

Διαβατάριχο πουλὶ ἢ σκέψη, σελαγίζεται πάνω ἀπὸ μιὰ ἀνθρωποθάλασσα, ἀμοιλιέται με τὸ πετάλισμα τῆς ἀνάσφυξης ἀνάσας. Τὸ κουλί τοῦ ὄνειρου κινᾶ με βοηθὸ τὸν ἄνεμο πὸν φυσάει ἀνάμεσα ἀπὸ κάτι ἱστούς. Κι εἶναι ἰστία με πανὶ γαλανόλευκο καὶ ἔχουσε διαμεσὶς ἀκουμπισμένο ἕνα Σταυρό.

'Ὁραῖος καιρός! 'Ὁ οὐρανὸς εἶναι γαλήνιος, «σιγαὶ δ' ἀνέμων». Κοίταξε καλὴ, τὶ ἤσυχος καιρός! Σίγουρα θὰ 'ναι θέλημα Θεοῦ. Ναί, δὲ βολεῖ, αὐτὸ θὰ 'ναι. 'Ὅλα ἔρημα γιὰ νὰ δεῖξουν τὴ διαφορά τῆς γαλήνης καὶ τῆς τρικυμισμένης ἀπόψε ψυχῆς. Διαφορὰ καὶ ἀντίθεση μεγάλη. 'Απὸ τὴ γῆ στὸν οὐρανὸ πὸν λέει ὁ λόγος

— Μ' ἀφοῦ σοῦ τό 'πα. 'Η Παναγία τοῦ Παραλιμινοῦ, λένε, ὠραμίτισε μιὰ γυναίκα, ὅτι τὴν εἰκοστὴν πέμπτην Μαρτίου, θά...

Θά... 'Ὁ λαὸς με τὶς φωνές του σβῆνει τὴ φωνὴ καὶ συμπληρώνει ἔτσι, αὐτὸ πὸν 'σβησε. Οἱ γυναῖκοὺς βάνουνε τὸ σταυρὸ τους. Χριστὸς ἀνέστη; Καταπῶς φαίνεται... Νά, κεῖ στὴ μέση τοῦ δρόμου, κάτω ἀπὸ τὸ φέγγος τοῦ τριφασικοῦ, ἕνα γεροντάκι ξεπροβῆει ἕνα σύνθημα. 'Αλλὰ βαροῦνε τὰ χρόνια στὴ γλῶσσα, καὶ ἕνα ἀκατάληπτο μουρμουρητὸ ξεφεύγει με κόπο ἀπ' τὸ κουρασμένο στόμα. Αὐτὸ ἦταν! 'Ἐνα «ζήτω» πλέει μακρόσυρτο πάνω ἀπ' τὴ θάλασσα. 'Ὅσα δὲ χωραεῖ τὸ στόμα, τὰ φέρνει ἡ φαντασία.

Θυμᾶμαι. Θυμᾶμαι τὰ πρόσωπα πὸν λάμπανε βγαλμένα ἀπὸ 'να μάνιο τῆς χαρᾶς. Κόσμος, ἀλλὰ τί κόσμος! Κύριε τῶν δυνάμεων Σου!...

Φανταστεῖτε μιὰ νύχτα. Μιὰ νύχτα ἐξίστηρη, νεκρικιά, ἔρημη. Καὶ ξάφνου νὰ ζωντανεύῃ καὶ νὰ παίρῃ χροῖμα. Κοιτᾶτε τὸ λαὸ πὸν τρέχει, χοροπηδᾶ, ἀγκαλιάζει, δακρύζει, ξεφωνίζει. Ψυχὲς πὸν νιώθουνε ἡ μιὰ τὴν ἄλλη. Σάλπιγγες καὶ τύμπανα. Σημαιοὶ ' ἄμετρο πλήθος ἀπὸ δαῖτες. Αὐτοκίνητα πὸν σαλεύουν σὲ ρυθμὸν... «ὑπαγορεύεως», μεγαλόπρεπα, περήφανα, καὶ κουβαλᾶνε μαζί τους τὴν πιὸ γλυκεῖα σημαία

Τσάκ' (φωτογραφίες) Πλέει ἡ νύχτα σ' ἕνα χείμαρρο ἀπὸ φῶς Τρεχάματα, συνθήματα, οἶχη, πανδαιμόνιο. Κουνιέται ἡ γῆ ἀπ' τὸ λαχάνιασμα τοῦ αὐθορητισμοῦ - καὶ εἶναι ὁ σφυγμὸς ἐνὸς πυρετοῦ πὸν κατέχει τὰ λήθη.

Μπροστὰ ἀγέρωχος ἀλογολάτης. Μπροστὰ καλόδετα κορμιά καὶ ἡ ζωντανία τῆς ζωῆς. Μπροστὰ καὶ οἱ φιλέλληνες ἄγγλοι (τιμὴ τους!) ἀπόγονοι τοῦ Βύρωνα πὸν σίγουρα γεννήθηκαν στοῦ Γλάδστονα τὴ χώρα, ναί, μπροστὰ με τὴ σημαία. Μετράει τὴ γῆ ὁ ἐνθουσιασμός, πατώντας ἀνόλαφρα, τρεχάτος πὸν πάει νὰ διαλαλήσῃ τοῦ γδικιωμοῦ τὸ ἐμπόρευμα στὸ νυχτιάτικο πανηγύρι.

«Μα-κα-ρι-ος... Μα-κα-ρι-ος... Ε-ε- ἔνωσις...» Καὶ πάλι «Μακάριος» καὶ... φυσικὰ πολλὰ ἄλλα

Τὰ τυφλά παράθυρα ξανοίγουν καὶ δραματίζονται τὸν ἥλιο τὸν αὐριανό. Φῶς παινοβγαίνει καὶ καρδιὲς πετᾶνε. Χάνει ἡ μάνα τὸ παιδί καὶ τὸ παιδί τὸν ἑαυτό του μαθές. Τὰ περιχώρα φορτώνονται σ' αὐτοκίνητα πὸν κατάκοπα φιάνουνε καὶ ξεφορτώνουν ἐνθουσιασμό.

Κι ἐκεῖ, στὸ πετάρισμα τῆς φουντωτῆς χαρᾶς, στὸν ἔξαλλο κόσμο, νὰ καὶ κάποιον πὸν χαίρεται με τὸ δικό του τρόπο· ὁ «βλαμμένος» βιολιστὴς τοῦ Βαρσοῦ - θὰ τὸν

Ξέρετε, δὲν τὸν ξέρετε; - ἀψηλά στὸ πεζοδρομὸ χαιρετᾶται μὲ τὸ δικό του τρόπο, μὲ τὶς ἀνυπόταχτες δοξαριές του, ποὺ ξεθυμαίνουν σ' ἀχαμνὲς νότες. Κι αὐτὸς, κι αὐτὸς ἀκόμα...

Κι ἄργα σὰ χαμήλωσε τὸ μεσονύχτι, ἕνας λαὸς ζωντανεύει μὲ τὸ ξέσπασμά του τὸ «Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψη».

Δ Ε Ι Λ Ι Ν Ο

Μαγεμένος γύρισα τὸ βλέμμα μου πέρα, βαθεῖα στὸν ὀρίζοντα. Ἡ ψυχὴ μου ἀναστατωμένη κοίταζε μ' ἀπληστία τὸ ξεαίσιο θέαμα ποὺ καθρεπτιζόταν στὰ μάτια της, μὲ τὰ πιὸ ἔντονα χρώματα.

Ρουφούσε σὰν νέκταρ τὴ μαγικὴ ἐτούτη εἰκόνα καὶ κατέβαλλε κάθε δυνστη προσπάθεια γιὰ νὰ ἀπεικονίσῃ στὰ πιὸ ἀπόκρυφα μέρη τῆς φαντασίας μου αὐτὸ τὸ θέαμα ποὺ τὴν πλημύρισε μὲ εὐτυχία.

Καρφωμένος στὴ θέση μου ἔψαχνα μέσα στὴν ψυχὴ μου νὰ βρῶ αὐτὸ τὸ αἶσθημα, αὐτὸ ποὺ μ' ἔκανε τόσον εὐτυχισμένον. Κοίταζα καὶ δὲν χόρταινα νὰ βλέπω.

Μιὰ ἀνεξήγητη εὐτυχία μὲ πλημύρισε, ἕνας πόθος μὲ κνρίευσε καὶ μιὰ νοσταλγία μοῦ ἔρωγε σὰν σαράκι τὰ σωθικά καὶ μ' ἔσπρωχνε στὴν ἐπιθυμία ν' ἀποκτήσω ὄλο ἐκεῖνο τὸ χρυσάφι ποὺ πετοῦσε πέρα μακρὰ στὴ δύση. Σὰν ἄλλος Μίδας παρακαλοῦσα μ' ὄλη μου τὴν καρδιά νὰ ἔχα ὄλο ἐκεῖνο τὸ χρυσάφι ποὺ ὄλο καὶ χανόταν ἀπ' τὸν ὀρίζοντα, σκορπίζοντας στὸ ἄπειρο μιὰ εἰδικὴ μελωδία, μιὰ μουσικὴ ποὺ μονάχα ἡ ψυχὴ ἄκουε καὶ καταλάβαινε.

Μιὰ ὀλοζώντανη χαρὰ τραγουδεῖ μέσα μου φλύαρη σὰν χελιδόνι. Ἡ καρδιά μου εἶναι ἕνα χελιδόνι. Τραγουδεῖ καὶ φτεροκοπᾶ. Εἶμαι γεμάτος χαρὰ καὶ συγκίνηση. Ὅλη μου τὴν ὑπαρξὴ τὴ νοιώθω σὰν ἕνα ὄργανο εὐγενικὸ καὶ ἡχερό. Πάνω σ' αὐτὸ τὸ ὄργανο χιλιάδες χιλιάδες λεπτεπίλεπτες χρυσὲς χορδὲς εἶναι τεντωμένες σὰν ξανθὲς τρίχες. Αὐτὸ τὸ ὄργανο τρέμει μουσικά καὶ πάλλεται γλυκά, ρυ-

Κι ἔβλεπε στόματα, ὄλα μαζί ν' ἀναδεύονται γιὰ νὰ φτιάξουν τὸν ὕμνο τῆς νίκης. Κι ὕστερα...

— Καληνύχτα.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ
(Ε' β)

θμικά κι ἕνας ἀόρατος βόμβος μοῦ ψιθυρίζει: «εἶσαι εὐτυχισμένος».

Μιὰ μουσικὴ γλυκειά, κτυπᾶ μέσα στὸ στήθος μου γιομάτη παλμὸ καὶ συγκίνηση. Μέσα μου ξεχειλάει μιὰ θάλασσα ἀπὸ συγκίνηση σιωπηλὴ καὶ συγκρατημένη. Φουσκώνει ἡ καρδιά μου κι ἕνας βαθὺς ἀναστεναγμὸς ἀφήνεται νὰ βγῆ ἀπ' τὰ χεῖλη μου.

Κι ὁ ποιητὴς κατὰβαθα συγκινημένος τραγουδεῖ:

Εἰν' κόκκινα καὶ τὰ βουνά,
πεδιάδες καὶ λαγκαδία,
κόκκιν' ἀτμόσκινη κοιτοῦν,
ὅπου στραφοῦν τὰ μάτια!

Ἡ φύση ὄλη ἀρμενίζει μέσα στὴν κόκκινη ἀτμόσκινη ποὺ σκορπίζουν οἱ πηκτὲς ἀκτίνες τοῦ ἡλίου. Σπίθες ψιχαλίζουν στὰ βουνά, κι ἡ θάλασσα ἡ γαλανοκυματοῦσα, ταξιδεύει κι αὐτὴ μέσα στὴ χρυσοπράσινη σκόνη, τὴν ἁρμονία καὶ τὴ γαλήνη ποὺ σκορπίζει κάθε μέρα, χωρὶς ἀναπαμὸ τὸ οὐράνιο χέρι.

Κοιτάζω ἔκθαμβος τὸν ἡλιο ποὺ φεύγει. Κι αὐτὸς ἀνάλαφρος σέρνει πάνω ἀπὸ τὴ γῆ τὴν ἀτσαλένια πορφύρα του, κατρακυλᾶ καὶ ξεψυχάει πίσω ἀπ' τὸ βουνό.

Καὶ σὰν ξέσπασμα τῆς συγκίνησής μου, τὰ μάτια μου ὑγρά, θολά, ἀφήνουν νὰ κυλήσουν δυὸ θερμὰ δάκρυα!...

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΗ
(Ε' β)

Ο ΛΟΓΟΣ ΕΙΝΑΙ ΑΡΓΥΡΟΣ ΚΑΙ Η ΣΙΩΠΗ ΧΡΥΣΑΦΙ

Ἀσήμι καὶ χρυσάφι! Δυὸ μέταλλα πολὺτιμα.

Ὁραῖο στὸ μάτι τὸ πρῶτο, ἔχει κάτι τὸ ἀνώτερο ἢ λάμψη του, θέλγει ὅμως ὡς τὰ κατὰβαθα τῆς ψυχῆς τὸ δεύτερο, ἀναλάμπει σὰν κάτι ποὺ ἡ δύναμή του φεύγει ἀπὸ τὰ γήινα καὶ θέλει νὰ ἐνσαρκωθῆ μὲ τὰ οὐράνια.

Γι' αὐτὸ βέβαια καὶ ὁ λαὸς μας μὲ ἀλληγορικὴ σημασία συνταυτίζει τὸν λόγον μὲ ἀσήμι καὶ τὴ σιωπὴ μὲ χρυσάφι, δίνοντας ἔτσι τὸ σκῆπτρο τὸ λαμπρὸ στὴ σιωπῇ...

Πολλὰ παραδείγματα ἔχουμε καὶ ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ καὶ ἀπὸ τὴν Παγκόσμιο Ἱστορία, πὼς ἄνθρωποι πλουτισμένοι μὲ τὸ χάρισμα τῆς σιωπῆς καὶ τῆς μυστικοπάθειας ὠδήγησαν τοὺς λαοὺς καὶ τὶς χώρες τους στὰ ὕψη τῆς προόδου καὶ τῆς Ἑθνικῆς ἀξιοπρέπειας, ἐνῶ ἀπ' ἐναντίας φλύαροι καὶ βαττολόγοι, ποὺ σιήριζαν τὰ ἐπιχειρήματά

τους σὲ θέμελα ἀπὸ ἄμμο, δηλαδὴ σὲ κούφιους λόγους, ἔσυραν στὸν ὄλεθρο καὶ τὴν καταστροφὴ ἑκατομμύρια ἀνθρώπων, καὶ ἀθῶες μικρὲς ὑπάρξεις στὸ βόρβορο τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς ἐγκληματικότητας.

Γνωρίζουμε, ὅτι οἱ Πυθαγόρειοι ἔφθασαν σὲ θαυμάσια ἐπιτεύγματα σκέψεων, σὲ πραγματικὸς ἄθλους στὰ μαθηματικά, μόνο μὲ τὴν αὐστηρὴ ἀπομόνωση καὶ αὐτοσυγκέντρωση. Ἐνας λόγος ποὺ ὁ Ἱερὸς ἀγώνας τοῦ 21 ἔφθασε στὰ ὕψη τῆς ἀνωτερότητας καὶ τῆς δόξας εἶναι ἡ μυστικότης καὶ ἡ ἐγκράτεια τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας καὶ τῶν ἀρχηγῶν της. Καὶ ὅταν κάτι σπουδαῖο πρόκειται νὰ συμβῆ, οἱ ἐνδιαφερόμενοι δὲν τρέχουν νὰ τὸ διαλαλήσουν παντοῦ καὶ γιὰ τὸ «τὰ πολλὰ λόγια εἶναι φτώχεια», ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴ πολυλογία μπορεῖ νὰ ματαιώσῃ τὴν ἐκτέλεση τοῦ ὄραίου καὶ πρὸ παντὸς χρήσιμου σκοποῦ.

Ἡ σιωπὴ λοιπὸν, ἡ πραγματικὴ σιωπὴ εἶναι ἡ πηγὴ τῆς σοφίας, ἡ πηγὴ τῶν ἔργων καθὼς ἐδίδαξαν ὁ Σωκράτης, ὁ Πλάτων καὶ οἱ ἄλλοι ἐμπνευσμένοι ἄνδρες τῆς ἀρχαίας πατρίδας.

Γιὰ τοὺς νέους ἡ σιωπὴ πρέπει νὰ θεωρῆται ἡ καλλίστη τῶν ἀρετῶν. Οἱ νέοι δὲν πρέπει νὰ ἐκφέρουν γνῶμες ἢ κρίσεις γιὰ τοὺς μεγαλύτερους καὶ σὲ θέματα ποὺ ἡ ἀδυναμία τους εἶναι καταφανής, ἀλλὰ μόνο νὰ ἀκούουν τοὺς γέροντες καὶ τοὺς μορφωμένους, γιὰ τὸ τότε μόνο θὰ διαπλάσουν τὸν χαρακτήρα τους, θὰ ἐμπλουτισθοῦν μὲ ὑγιεῖς περὶ τῆς ζωῆς ἀντιλήψεις καὶ θὰ διαμορφώσουν τὴν ἔννοια τοῦ Ὁραίου καὶ τῆς Ἠθικῆς πάνω σὲ στερεὲς βάσεις. Τότε μόνο τὰ σοφά, τὰ θεῖα λόγια τοῦ Κυρίου θὰ βροῦν τὴν ἀπήχηση ἐκεῖνη, ποὺ θὰ γίνῃ ὁ παντοεινὸς ὁδηγὸς καὶ ὁ ἀκούρατος σύντροφός μας σὲ κάθε εὐγενικὰ προσπάθειά μας.

Βέβαια δὲν ἀντιλέγουμε στὸν καλὸ λόγο ποὺ προορισμὸς του στάθηκε ἡ νοσησία καὶ ἡ ἀπόδειξη ὀρθῶν ἀντιλήψεων καὶ ἰδεῶν. Ἀπεναντίας αὐτὸς εἶναι χρησιμώτατος, γιὰ εἶναι ὁ λόγος ὁ πατρικός, ὁ λόγος τῆς θρησκείας μας καὶ τῶν δασκάλων τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ποὺ βάση του εἶναι

καὶ πάλι σὲ μεγάλο βαθμὸ ἡ σιωπὴ σὲ διαμόρφωση φιλοσοφικοῦ πνεύματος.

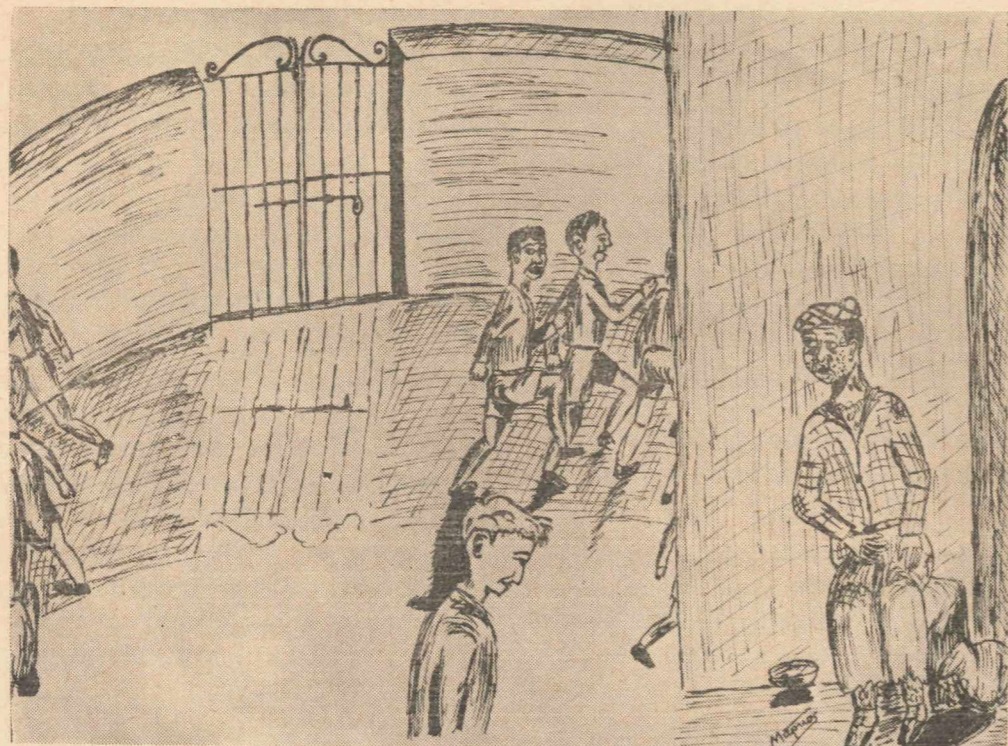
Στὰ ἀβέβαια καὶ δύσκολα αὐτὰ χρόνια ποὺ ζοῦμε, ὁ στοχασμὸς ἄς εἶναι ὁ ἀχώριστος σύντροφός μας, ὁ στοχασμὸς ὅμως μὲ τάση πρὸς ἐξιδανίκευση, γιὰ αὐτὸς καὶ μόνο θὰ μᾶς δίνη τὸ πραγματικὸ φῶς τῆς θαλπωρῆς, τῆς ψυχικῆς ἱκανοποίησης καὶ ἡρεμίας. Ὅχι λόγια, ἄχι κατάλοιπα τῆς εἰδωλολατρικῆς θρησκείας, καθὼς καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος λέγει σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς ἐπιστολές του, ἀλλὰ ἡρεμο χαρακτήρα, νούσιμο καὶ σῶφρονα λογισμό

Αὐτὴ λοιπὸν εἶναι ἡ διαφορὰ τῆς σιωπῆς ἀπὸ τὸν λόγον. Προοδευτικὴ καὶ ἀποδοτικὴ ἡ πρώτη, ὄλεθρος καὶ καταστροφὴ ὁ δεύτερος, ὅταν δὲν τὸν διακρίνει, ἡ σύνεση καὶ ἡ μετριοπάθεια. Γι' αὐτὸ κι ἐμεῖς σὰν Ἑλληνες ποὺ εἴμαστε, ἔχουμε καθῆκο νὰ χρησιμοποιήσουμε τὸ θεῖο δῶρο τῆς σιωπῆς, ὥστε νὰ μεγαλώσουμε καὶ νὰ πλατύνουμε τὴν πατρίδα μας ἀπ' ὅλες τὶς ἀπόψεις καὶ νὰ τιμήσουμε γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ τὸ δοξασμένο Ἑλληνικὸ ὄνομά μας.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΧΑΤΖΗΛΟΥΚΑΣ
(Στ' α)

Ὅταν ἐκανόνιζον τὰ τῶν θρησκευτικῶν ἑορτῶν οἱ ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας πατέρες, εἶχον ὑπ' ὄψιν λαὸν εὐσεβῆ καὶ καρδίας ἐν φόβῳ Κυρίου χρησιμοποιούσας ταύτας πρὸς τὴν θεῖαν λατρείαν καὶ τὴν προσευχήν' πρῶτοι οὗτοι, ἂν ἡδύνατο, νὰ προῖδωσι τίνι τρόπῳ χρησιμοποιοῦσι τὰ πλήθη τὴν ὑπὸ τῶν θρησκευτικῶν ἑορτῶν ἐπιβαλλομένην ἀργίαν, πρῶτοι οὗτοι θὰ ἐψήφιζον ὑπὲρ τῆς καταργήσεως αὐτῶν. Τοιαῦτα ζητήματα δὲν λύονται διὰ συμβιβασμῶν καὶ δὲν ἐπιδέχονται ἐπαμφοτερίζουσας ἐξηγήσεις.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

Σκίτσο του ΜΑΡΚΟΥ ΠΑΡΤΖΙΛΗ (Α' β)

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΗΡΩΣ

ΔΡΑΜΑ ΣΕ ΠΡΑΞΕΙΣ ΔΥΟ

Από το ομώνυμο διήγημα του ΔΗΜ. ΦΛΙΣΒΗ που έγραψαν οι μαθητές της Α' β τάξεως:

ΔΟΥΦΟΡΟΣ ΙΖΑΜΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΣΥΜΕΩΝ ΜΑΤΣΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΟΥΡΓΟΥΡΙΔΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΣΚΟΡΔΗΣ
ΑΚΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ
ΠΑΝΙΚΟΣ ΧΑΤΖΗΘΩΜΑ

ΠΡΟΣΩΠΑ

Κώστας (μικρός ήρωας) . . . . . καχεκτικό παιδί έως 12 ετών
Ζητιάνος (άξιωματικός) . . . . . άνδρας ρωμαλέος έως 35 ετών
Πρώτος στρατιώτης
Δεύτερος στρατιώτης
Δέκα παιδιά

(από τα παιδιά: **Ο Άρχηγός, ο άλλος Άρχηγός**, για τις δυο ομάδες των παιδιών στο παιχνίδι)

ΠΡΩΤΗ ΠΡΑΞΗ

(Η σκηνή χωρίζεται σε δύο μέρη. Το ένα παριστάνει τον αυλόγυρο της εκκλησίας, και το άλλο την πόρτα και μέρος της εκκλησίας. Ένας ζητιάνος κάθεται κοντά στον

τοιχο της εκκλησίας. Ακούγονται χαρούμενες φωνές παιδιών μέσα από τη σκηνή).

ΣΚΗΝΗ Α'

Ένα παιδί. Έ, παιδιά, έλατε να παίξουμε τὰ σκλαβάκια.

Τὰ παιδιά. (δλα μαζί χαρούμενα). Ναι, ναι! Τὰ σκλαβάκια. (Μπαίνουν μέσα χωρισμένα σε Έλληνες και Βουλγάρους: ο κάθε στρατός με τὸν ἀρχηγό του. Ο Κώστας μπαίνει δειλά με τὴ μιὰ ομάδα).

Ο Άρχηγός. (περιφρονητικά). Έξω, έξω, δὰ μὰς τὰ χαλάσης.

Κώστας. (δειλά). Δέν σὰς τὰ χαλῶ, ἄστε κι ἐμένα νὰ παίξω.

Ο Άρχηγός. (περιφρονητικά). Εἶσαι μιὰς μπουκιὰς ἀνδρωπος! Δέν κάνεις γιὰ μὰς. Πήγαινε με τὸς ἄλλους.

Ο ἄλλος Άρχηγός. Έλα ἐδῶ! Τώρα, ἀφοῦ εἴμαστε

Βούλγαροι, κάνεις γιὰ τὴν παρέα μας. (Ο Κώστας κοιτᾷ τὸ Βούλγαρο ἀρχηγὸ με δργή.) Έλα, Κώστα, καὶ δὰ σὲ κάνωμε καὶ Σαβῶφ.

Κώστας. (με περηφάνεια). Δέν ἔχω ἀνάγκη νὰ με κάνετε Σαβῶφ ἐμένα. Έγὼ εἶμαι ὅ,τι εἶμαι. Εἶμαι Έλληνας. Γελᾷτε ὅσο θέλετε μαζί μου, ἀλλὰ ἐγὼ ἔχω πατέρα σκοτωμένο γιὰ τὸν τόπο μας ἐπάνω στὰ βουνὰ καὶ δέν καταδέχομαι νὰ σὰς ἀπαντήσω. (Τὰ παιδιά γελοῦν καὶ ὁ ζητιάνος πού κάθεται τοῦ λέγει με συγκίνηση).

Ζητιάνος. Φύγε, παιδί μου. Έδῶ δέν εἶναι δουλειὰ σου. Έλα μέσα στὴν ἐκκλησία. Έχω κάτι νὰ σοῦ πῶ. (Ο Ζητιάνος ρίχνει στὸν ὄμο τὸ σακκούλι του με τὰ ξεροκόμματα καὶ σέρνει τὸ βῆμα του πρὸς τὴν ἐκκλησία ἐνῶ ὁ μικρὸς ἀκολουθεῖ).

ΣΚΗΝΗ Β'

(Μπαίνουν στὴν ἐκκλησία).

Ζητιάνος. Πῶς σὲ λένε, παιδί μου;

Κώστας. Κώστα.

Ζητιάνος. Εἶπες έξω, πῶς ἔχεις πατέρα σκοτωμένο γιὰ τὸν τόπο. Πῶς ἔλεγαν τὸν πατέρα σου;

Κώστας. Γεώργη Δρόσο. Ο κόσμος τὸν ἔλεγε καπετάν - Πρινάρη.

Ζητιάνος. Εἶσαι γιὸς τοῦ καπετάν - Πρινάρη ἐσύ, ἐσύ; Αὐτοῦ τοῦ λιονταριοῦ, πού σκοτώθηκε γιὰ νὰ ἐδικηθῆ τὸν θάνατο τοῦ ἀδικοσκοτωμένου καπετάν - Άγρα;

Κώστας. Ναι, ἐγὼ εἶμαι. Δέν με πιστεύεις, βλέπω. Εἶμαι μιὰς μπουκιὰς ἀνδρωπος, ὅπως ἔλεγαν τὰ παιδιά. Έχεις δίκιο. (Ξεσπάει σε λυγμούς).

Ζητιάνος. (τὸν διακόπτει). Μὴν κλαῖς, Κώστα: μὴν κλαῖς, παιδί μου. Τὰ παιδιά μποροῦν νὰ λένε ὅ,τι θέλουν. Έσύ εἶσαι τὸ παιδί τοῦ παλληκαριοῦ, πού τὸν ἐκλαψε ὁλος ὁ κόσμος, πού τὸν ἐκλαψα κι ἐγὼ. Ἕμουν μαζί του: ἐπολεμήσαμε μαζί: ἔπесе δίπλα μου. Δέν εἶσαι μιὰς μπουκιὰς ἀνδρωπος ἐσύ. Τὸν ἀνδρωπο τὸν λογαριάζουν κατὰ τὴν καρδιά καὶ ὄχι κατὰ τὸ ἀνάστημα. Έσύ, τὸ εἶδα ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή πού σ' ἀντίκρισα, ἔχεις μεγάλη καρδιά. Έλα, παιδί μου, δέν πειράζει, φτάνουν τὰ κλάματα: ἔλα σκούπισε τὰ δάκρυά σου. Γιὰ πὲς μου Κώστα, ἔχεις μητέρα, ἀδέλφια;

Κώστας. Εἶμαι ἔρημος. Ἄδέλφια δέν εἶχα. Τὴ μάνα μου τὴν ἐσκότωσαν οἱ Βούλγαροι περνώντας ἀπὸ τὸ χωριό, οἱ ἴδιοι πού ἐσκότωσαν καὶ τὸν πατέρα μου. Πέντε χρόνια τώρα εἶμαι ἔρημος. Κάποιοι καλοὶ γείτονες, πού εἶναι χωρὶς παιδιά, μ' ἐπήραν

μαζί τους καὶ με στέλνουν καὶ στὸ σχολεῖο. Θέλω νὰ μεγαλώσω νὰ γίνω σάν τὸν πατέρα μου κι ἐγὼ. Θέλω νὰ κάνω κάτι γιὰ τὴν πατρίδα μας. Πόσο μισῶ τοὺς φονιάδες τῶν γονέων μου!

Ζητιάνος. Δέν εἶναι ἀνάγκη νὰ περιμένης νὰ μεγαλώσης γιὰ νὰ κάνης καλὸ στὸν τόπο σου. Καὶ τώρα ἀκόμη μπορεῖς νὰ κάνης πολλά.

Κώστας. Ποιὸς! Έγὼ νὰ κάνω πολλά; Ἄς ἡμπορούσα νὰ κάνω κι ἓνα πρᾶγμα κι ἄς μοῦ περνοῦσαν κι ἐμένα τὸ κορμί μου ἐπάνω στὸ σουβλί.

Ζητιάνος. Κοίταξε με καλὰ στὰ μάτια. (τὸν κοιτᾷ ἐνὰ μάτι). Ναι, ἔτσι. Εἶπες, πῶς θέλεις νὰ κάνης καλὸ στὴν πατρίδα. Έγὼ δὰ σοῦ τὸ εἶπῶ αὐτὸ τὸ καλὸ, ἀλλὰ δέν πρέπει νὰ μὰθη κανεὶς τίποτε. Εἶσαι πολὺ μικρὸς ὄμως: ἂν δέν κρατήσης τὸ μυστικὸ τότε πολὺς κόσμος δὰ πάη χαμένος ἄδικα.

Κώστας. Τὸ παιδί τοῦ καπετάν - Πρινάρη δέν γίνεται ποτὲ προδότης.

Ζητιάνος. Δέν εἶπα, πῶς δὰ γίνης προδότης: ὄχι. Μπορεῖ ὄμως νὰ σοῦ φύγη ἄδελὰ ἓνας λόγος κι αὐτὸς ὁ λόγος νὰ φέρη μεγάλη συμφορά.

Κώστας. Ἄν ἔχης κάτι νὰ μοῦ εἰπῆς, λέγε το: μὴ με βασανίζης. Τὸ μυστικὸ δὰ τὸ κρατήσω. Μὴ φοβάσαι. Σοῦ τ' ὀρκίζομαι στὰ κόκκαλα τοῦ πατέρα μου καὶ τῆς μητέρας μου.

Ζητιάνος. Λοιπὸν ἄκουσε. Πίσω ἀπὸ τὸ βουνὸ εἶναι ὁ Έλληνικὸς στρατός καὶ περιμένει τὴν ὥρα νὰ στήση κι ἐδῶ τὴ σημαία τῆς ἐλευθερίας. Θέλουν νὰ τελειώσουν ἐκεῖνο πού ἄρχισε ὁ πατέρας σου. Θέλεις νὰ τοὺς βοηθήσης;

Κώστας. Έγὼ; Πῶς; Μὲ ποιὸν τρόπο.

Ζητιάνος. Οι Βούλγαροι στρατιώται είναι ἐδῶ κοντά. Ἐοῦ πρέπει νά μάθης καλά πού εὐρίσκονται, πόσοι ἐδῶ, πόσοι ἐκεῖ, ἄν ἐφθασαν καί ἄλλοι καί πόσοι εἶναι, πού ἔχουν τὰ κανόνια τους καί πόσα ἔχουν. Ὅλα αὐτά εἶναι ἀνάγκη νά τὰ μάθουν οἱ δικοί μας...

Κώστας. (διακόπτει). Καί ἐσένα τί σέ ἐνδιαφέρουν ὅλα αὐτά;

Ζητιάνος. Ἐμένα πού μέ βλέπεις ἐδῶ, δέν εἶμαι ζητιάνος, ὅπως μέ νομίζεις. Εἶμαι ἀξιωματικός!

Κώστας. (μέ ἔκπληξη). Ἀξιωματικός!

Ζητιάνος. Ναι! Βλέπεις, σοῦ εἶπα ἕνα μεγάγο μυστικό. Ἄν τὸ μάθουν οἱ Βούλγαροι δά μέ σκοτώσουν ἄλλὰ αὐτό δέ μέ μέλλει. Τό κακό δά εἶναι πῶς δέν δά μπορέσω νά κάνω ἐκεῖνο, πού πρέπει νά κάνω γιά τήν πατρίδα μας.

Κώστας. Τό μυστικό αὐτό, ἐδῶ, ἐδῶ μέσα στήν καρδιά μου δά μείνη γιά πάντα!

Ζητιάνος. Τώρα εἶμαστε οἱ δύο μας· βλέπεις πῶς σέ λογαριάζω. Ἐοῦ δά μέ βοηθήσης πολύ· πρέπει νά μάθω πόσοι Βούλγαροι φυλάγουν ἐδῶ, πού εὐρίσκονται, πόσα κανόνια ἔχουν. Αὔριο τὸ πρωῖ δά σέ περιμένω στόν μύλο τοῦ Βροντή. Τόν ξέρεις; Ἐκεῖνον τόν μισογκρεμισμένο...

ΑΥΛΑΙΑ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΑΞΗ

ΣΚΗΝΗ Α'

(Ἡ σκηνή μᾶς παρουσιάζει ἕνα μισογκρεμισμένο μύλο. Πίσω ἀπὸ τὰ χαλάσματα του διακρίνεται ὀλίγη πεδιάς. Μπροστά ἀπὸ τὸ σκηνικό ὑπάρχουν μερικὲς φυσικὲς πέτρες) Ὁ Κώστας φθάνει στό μύλο τοῦ Βροντή ἐνῶ ὁ Ζητιάνος (ἀξιωματικὸς προβάλλει ἀπὸ τὰ χαλάσματα).

Κώστας. Καλημέρα... μήπως ἄργησα... ἦρδα στήν ὥρα;

Ζητιάνος. Καλημέρα, παιδί μου, ἦρδες στήν ὥρα σου· δέν ἄργησες καθόλου.

(Ὁ Κώστας φορεῖ τὸ κυλπάκι καί τὰ ροῦχα ἐνῶ ὁ Ζητιάνος τοῦ βάζει στόν λαιμὸ τὸ πανέρι μέ τὰ κουλούρια

Κώστας. Πῶς δέν τόν ξέρω.

Ζητιάνος. Θά σοῦ δώσω ἕνα πανέρι μέ κουλούρια. δά τὸ κρεμάσης στό λαιμὸ καί καθῶς δά τὰ πουλάς στοὺς Βουλγάρους στρατιώτες δά προσέχης καλά τί γίνεται γύρω σου.

Κώστας. Μά πῶς δά μ' ἀφήσουν ἐμένα Ἑλληνόπουλο νά πλησιάσω;

Ζητιάνος. Θά σοῦ δώσω ροῦχα Βουλγαρικά καί ἕνα καλπάκι νά περνᾶς γιά Βουλγαρόπαιδο κι ἔτσι δέν δά προδοθῆς. Θά ξέρης καί Βουλγαρικά ἔ;

Κώστας. Ξέρω κάτι λίγα τὰ καταραμένα, πού τ' ἀκούω ἀπὸ τοὺς γέροντες.

Ζητιάνος. Ὁραῖα λοιπόν, Κώστα, ἐσυλλογισθῆκες καλά τί δά κάνης; Εἶναι δύσκολο καί ἔχει καί τοὺς κινδύνους του.

Κώστας. Αὔριο δά μέ δοκιμάσης.

Ζητιάνος. Καλά, παιδί μου, ἔλα νά σέ φιλήσω. (Βγάζει ἕνα σταυρὸ ἀπὸ τὸ λαιμὸ του καί ἀφοῦ τὸν φιλά τοῦ τὸν κρεμαίνει στό λαιμὸ λέγοντας): Ὁ Θεὸς νά σέ φυλάγη παιδί μου· ἄντε στό καλό. (Ὁ Κώστας φέρνει τὸ χέρι του στό στήθος του διὰ νά πεισθῆ ὅτι ἦτο πραγματικῶς ἐπάνω του καί ἀφοῦ ἀποχαιρετᾷ τὸν ἀξιωματικὸ φεύγει).

λέγοντας).

Ζητιάνος. Πάρε τὸ πανέρι μέ τὰ κουλούρια καί νά προσέχης νά μὴ προδοθῆς διότι πολλοὶ δά χάσουν τὴ ζωὴ τους. Ἡ νίκη τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ δά ἐξαρτηθῆ ἀπὸ τὴν δική σου ἱκανότητα καί ἐξυπνάδα. Θά σέ περιμένω ἐδῶ καί μόλις τελειώσης νά ῥθῆς ἀμέσως. Στὸ καλό καί ὁ Θεὸς μαζί σου.

(Ὁ Κώστας κάνει τὸ σταυρὸ του καί ἐνῶ χάνεται φωνάζει).

Κώστας. Κουλούρια! Κουλούρια καί τυρί!

ΣΚΗΝΗ Β'

(Ὁ Ἀξιωματικὸς κάνει βόλτες κατὰ μῆκος τῆς σκηνῆς καί ψιθυρίζει σκεπτικῶς):

Ζητιάνος. Ἄραγε δά τὰ καταφέρη τὸ καημένο τὸ παιδί; Δέν δά τὸ τσακώσουν οἱ βρωμοβούλγαροι;

(Σιγὰ σιγὰ κάθεται σὲ μιὰ πέτρα τοῦ μύλου σιγοτραγουδώντας ἕνα κλέφτικο τραγοῦδι).

(Ξαφνικὰ μπαίνει ὁ Κώστας μέ τὸ χαμόγελο στό χεῖλι).

Ζητιάνος. Καλῶς τον, Κώστα, τί ἐγινε, παιδί μου!

Κώστας. Καί πόσα ἔχω νά σοῦ πῶ. Στὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ μέσα στό δένδρα ὑπάρχουν τὰ ἀληθινὰ κανόνια καλά καμουφλαρισμένα. Στὸ μέσον τοῦ στρατοπέδου εἶναι ἡ ἀποθήκη τῶν πυρομαχικῶν.

Στὰ ἀκάλυπτα μέρη τοῦ στρατοπέδου ὑπάρχουν τὰ ψεύτικα κανόνια, καμωμένα ἀπὸ μαυρισμένους κορμούς δένδρων. Τὸ πεζικό εὐρίσκεται σταθμευμένο μπροστά ἀπὸ τὴν ἀποθήκη τῶν πυρομαχικῶν καί τὸ ἱππικὸ ἀπὸ πίσω.

(Ὁ ἀξιωματικὸς σημειώνει αὐτὰ μέ ἐπιμέλειαν ἐπάνω

εἰς ἕνα χάρτην).

Ζητιάνος. Τώρα, παιδί μου, κάτσε νά ξεκουραστῆς καί περιμένέ με. Γρήγορα δά ἔλθω νά σέ ἀνταῶσω πάλιν ἐδῶ, ὅταν ἀκούσης νά βροντοῦν κανόνια.

Κώστας. Καλά δά περιμένω. (ὁ ἀξιωματικὸς φεύγει).

ΣΚΗΝΗ Γ'

(Ὁ Κώστας περιμένει καί σὲ λίγο ἀκούγονται ὀμβροντίαι κανονιῶν. Κανόνια - ντουφέκια - τηλεβόλα - χειροβουβίδες συνεμάχησαν σὲ μιὰ συμφωνία. Ἐξαφνα ἕνας κρότος δυνατὸς καλύπτει ὅλους τοὺς ἄλλους. Ὁ Κώστας πού ἀνασηκώνεται κάθε λίγο καί παρακολουθεῖ τὴν μάχη φωνάζει).

Κώστας. Πάει κι ἡ πυριτιδαποθήκη!

(Ἀκούγονται θόρυβοι καί γοερὲς φωνὲς πληγωμένων μέσα ἀπὸ τὴν σκηνή).

Κώστας. Νά καί οἱ Βούλγαροι πληγωμένοι! Νά τὰ καταστραμμένα πυροβόλα!

(Ἀπὸ μέσα ἀκούγεται τὸ τραγοῦδι:

Μαῦρ' εἶν' ἡ νύχτα στὰ βουνά
στοὺς βράχους πέφτει χιόνι...)

Κώστας. Εἶναι λοιπόν ὁ Ἑλληνικὸς στρατός; Εἶναι ἡ παρηγορία τῶν σκλάβων;

(Ὁ Κώστας σηκώνεται καί κάνει νά τρέξῃ πρὸς τοὺς ἐλευθερωτὰς τῆς πατρίδος του. Ἀλλὰ ἕνας πυροβολισμὸς ἀκούγεται καί ὁ Κώστας πέφτει κάτω φωνάζοντας):

Κώστας. Παναγιά μου, μέ σκότωσαν.

(Τρεῖς στρατιῶτες μπαίνουν στήν σκηνή, βλέπουν τὸν νεκρὸν Κώστα καί ἕνας λέγει):

Πρῶτος στρατιώτης. Ἄδικο φονικό! Δέν εἶναι Βούλγαρος; Εἶναι Ἑλληνόπουλο τὸ καημένο.

Δεύτερος στρατιώτης. Ἑλληνόπουλο! μᾶς ξεγέλασε τὸ καλπάκι του.

Ὅλοι μαζί. Ἑλληνόπουλο! (δακρύζοντας).

(Ὁ ἀξιωματικὸς μπαίνει λαχανιασμένος).

Ζητιάνος. (μέ ἀγωνία) Τί τρέχει, τί τρέχει; (Γυρίζει καί βλέπει τὸν κτυπημένο Κώστα καί λέγει σχεδὸν κλαίγοντας).

Ζητιάνος. Παιδί μου, παιδί μου, τί ἔχεις!

(Γονατίζει καί βάζει τὸ αὐτί του στό στήθος του διὰ νά δῆ ἂν ζῆ ἀκόμη).

(Στρέφει τὸ κεφάλι πρὸς τοὺς στρατιώτες καί ἐρωτᾷ).

Ζητιάνος. Πῶς ἐγινε αὐτό! Θεέ μου! Ποιὸς τὸ ἔκανε;

Πρῶτος στρατιώτης. Τὸ καημένο παρακολουδοῦσε τὴν νίκη μας ξεπροβάλλοντας κάθε λίγο ἀπὸ τὰ χαλάσματα τοῦ μύλου κι ἐμεῖς τὸ πήραμε γιά Βούλγαρο.

Δεύτερος στρατιώτης. Τί κρίμα! μᾶς ξεγέλασε τὸ καλπάκι του.

Ζητιάνος. Τί ἐκάνετε παλληκάρια· αὐτὸ τὸ παιδί εἶναι μεγάλος πατριώτης. Εἶναι γιὸς τοῦ καπετάν Πρινάρη. Αὐτὸς μᾶς πληροφόρησε διὰ τίς θέσεις τοῦ ἐχθροῦ! Ἄς μείνουν δύο μαζί μου νά μεταφέρω τὸν τιμημένο αὐτὸν μικρὸ ἦρωα.

(Ὁ Ἀξιωματικὸς φιλεῖ στό μέτωπο τὸν μικρὸ ἦρωα).

ΑΥΛΑΙΑ

Ὁ Ἑλληνισμὸς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου δέν εἶχε καμμίαν ἡμέραν σκοτεινὴν καί οὔτε ἕνα δευτερόλεπτον δυνάμενον νά παραβληθῆ πρὸς τὰ Φραγκικὰ Μεσαιωνικὰ Σκότη. Ἦτο, εἶναι καί θά εἶναι ὀλόκληρὸς πάντα καί ἐν ἀποσυνθέσει ΦΩΤΕΙΝΩΤΑΤΟΣ.

Ὁ Φραγκόκοσμος ἀτίμως ἠθέλησε νά ἐξαπλώσῃ τὸ δικό του Σκοτάδι καί ἐφ' ἡμῶν.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Έργο του ΝΙΚΟΥ ΜΕΡΚΟΥΡΗ (Β' α)

ΤΟ ΧΡΙΣΤΟΨΩΜΟ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ ΔΡΑΜΑ

Από το δμώνυμο διήγημα του ΑΛΕΞ. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ που έγραψαν οι μαθητές της Β' β τάξεως:

ΚΙΚΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ, ΙΑΚΩΒΟΣ ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ, ΜΑΜΑΣ ΧΑΤΖΗΧΡΙΣΤΟΦΗΣ

ΠΡΟΣΩΠΑ

Διαλεχτή . . . . . όμορφη κοπέλα ως 25 ετών
 Καντάκαινα (γριά) . . . . . ως 70 ετών
 Καπετάν - Καντάκης . . . . . άντρας της Διαλεχτής ως 35 ετών
 Κυρατσούλα . . . . . φίλη της Διαλεχτής
 Τρεις γυναίκες

ΣΚΗΝΗ Α'

(Δωμάτιο νησιώτικου σπιτιού στο Αϊγαίο. Άνοίγει η σκηνή και η Διαλεχτή κάθεται στον άργαλειό και σιγοτραγουδάει:

«Ξενιτεμένο μου πουλί και παραπονεμένο
 ή ξενιτειά σέ χαίρεται κι εγώ 'χω τόν καημό σου»

χτυπά ή πόρτα):

Διαλεχτή. Ποιός είναι;

Κυρατσούλα. Έγώ, κόρη μου, ή Κυρατσούλα.

Διαλεχτή. Κόπιασε, Κυρατσούλα, τί άνεμος σ' έφερε στο φτωχικό μας;

Κυρατσούλα. Έρχομαι από τήν εκκλησία. Πήγα κι άναψα τά καντήλια της Παναγίτσας. Πέρασα κι από τήν πεθερά σου και ζύμωνα. Σίγουρα κάποιο πεσκέσι δά σου φέρη.

Διαλεχτή. (άναστενάζει) "Αχ!

Κυρατσούλα. Άλήθεια, πώς τά περνάς με τή γριά Καντάκαινα;

Διαλεχτή. "Ε, δέν τά ξέρεις! Σάν και φταίω εγώ, πού μ' έπλασε έτσι ό Θεός νά μή μπορώ νά κάνω παιδί.

Κυρατσούλα. Και τί μ' αυτό;

Διαλεχτή. Νά, με μισά, επειδή δέν μπορώ νά τής χαρίσω ένα έγγονάκι. Έτσι, πάντα με συκοφαντεί και με κακολογεί στον άντρα μου, πού είναι πολύ εύκολόπιστος στα λόγια τής μάνας του.

Κυρατσούλα. Μή λυπάσαι και ό Θεός είναι μεγάλος. Σκοτεινίασε όμως τώρα και πρέπει νά έτοιμαστώ για τήν εκκλησία.

Διαλεχτή. Καληνύχτα, Κυρατσούλα.

Κυρατσούλα. (στρέφεται πίσω). Μά... πού βρίσκεται ό άνδρας σου τώρα;

Διαλεχτή. Πήγε στο άπέναντι νησί για κάποια δουλειά, και όλη μέρα και όλη νύχτα τόν σκέπτομαι, πού θαλασσοπνίγεται με τό καράβι του τέτοιον άσχημο καιρό. Νά δούμε πότε δά 'ρθη.

Κυρατσούλα. Κουράγιο, κόρη μου, και ό 'Αϊ-Νικόλας δά τόν βοηθήση.

Διαλεχτή. Άπ' τό στόμα σου και στού Θεού τ' αúτι. Άναψα και κερί στη χάρη του.

(Χτυπά ή πόρτα και μπαίνει μέσα ή γριά Καντάκαινα).

Καντάκαινα. (Με πολύ καλό τρόπο). Καλησπέρα σας.

Διαλεχτή - Κυρατσούλα. (μαζί). Καλησπέρα.

Καντάκαινα. Τί κάνεις, νυφούλα μου, συγύρισε βλέπω.

Διαλεχτή. Ναι, κοντεύω νά τελειώσω

Κυρατσούλα. Έγώ, είναι ώρα νά πηγαίνω τώρα. Έχετε γειά. Καλά Χριστούγεννα. (φεύγει).

Καντάκαινα-Διαλεχτή. (μαζί). Καλά Χριστούγεννα. Στο καλό.

Καντάκαινα. Ζύμωσα κιόλας και σου 'φερα κι ένα Χριστόψωμο. Με γειά νά τό φας.

Διαλεχτή. Θα τό φυλάξω ως τά Φώτα, για ν' άγιασθή.

Καντάκαινα. (γρήγορα). Όχι, όχι, τό δικό της φυλάει ή κάθε μιά νοικοκυρά για τά Φώτα, τό πεσκέσι τρώγεται.

Διαλεχτή. Καλά, του λόγου σου ξέρεις καλύτερα.

Καντάκαινα. Καληνύχτα. Καλά Χριστούγεννα. Καλό δέσιμο, και μ' ένα καλό γιό.

Διαλεχτή. Καλά Χριστούγεννα. (ΈΗ Καντάκαινα φεύγει. ΈΗ Διαλεχτή στον έαυτό της): Πώς τό 'παθε ή πεθερά μου και μου έφερε Χριστόψωμο!

ΑΥΛΑΙΑ

ΣΚΗΝΗ Β'

(Ό καπετάν Καντάκης κάθεται μπροστά στο τραπέζι και καπνίζει τό τσιμπούκι του. ΈΗ Διαλεχτή έρχεται άπ' τήν εκκλησία).

Διαλεχτή. (λαχανιασμένη). Καλώς τόν άντρα μου, καλωσωρισε. Πότε ήρθες;

Καντάκης. Μόλις τώρα. Συ πού γύριζες;

Διαλεχτή. "Ημουνα στην εκκλησία. Βρεγμένο σέ βλέπω.

Καντάκης. Είμαι μισοπνιγμένος. Δέν είναι τίποτα όμως. Τό καράβι είναι σιγουρο. Τό καθισαμε στα ρηχα με δυο άγκυρες άραγμένο.

Διαλεχτή. Θέλεις ν' ανάψω φωτιά;

Καντάκης. Άναψε και δόσε μου ν' αλλάξω.

(ΈΗ Διαλεχτή άνοίγει ένα μπαούλο και δίνει στον άντρα της ν' αλλάξη. Άνάβει φωτιά).

Διαλεχτή. Θέλεις κανένα ζεστό;

Καντάκης. (άγρια). Δέν μ' ώφελεί έμένα τό ζεστό. Κρασί νά βγάλης.

(ΈΗ διαλεχτή του παίρνει κρασί).

Καντάκης. Πώς δέν εφρόντισες νά μαγειρεύσης τίποτα;

Διαλεχτή. Δέν σ' έπερίμενα άπόψε. Κρέας έπήρα. Θέλεις νά σου ψήσω πριζόλα;

Καντάκης. (με θυμό). Βάλε στα κάρβουνα, και πήγαινε συ στην εκκλησία σου. (σέ λίγο). Μά τώρα είναι τρόπος νά πäs έσύ στην εκκλησία, και νά με άφήσης μόνο;

Διαλεχτή. Νά μεταλάβω κι έρχομαι. (φεύγει).

Καντάκης. (δυνατά). Παράγγειλε και τής μάνας μου νά έλδη.

(Ό Καντάκης παίρνει τήν πριζόλα, πίνει κρασί, κόβει τό Χριστόψωμο. Τρώγει λαίμαργα).

Καντάκης. (ένω τρώγει). Όραίο Χριστόψωμο! Γειά στα χέρια τής μάνας μου. (Ένώ τρώγει τόν πιάνοννε μεγάλοι πόνοι και φωνάζει). "Ωχ!... "Ωχ!... "Ωχ!... Με φαρμακώσανε. "Ωχ!... Με φαρμακώσανε. (Σωριάζεται στο πάτωμα).

(Έκείνη τή στιγμή μπαίνει ή Καντάκαινα και βλέπει τό γιό της. Άρχίζει νά φωνάζη και νά κλαίη).

Καντάκαινα. Γιέ μου, γιέ μου, τί έπαδες; Μίλα μου. (Βλέπει κοιμένο τό Χριστόψωμο). "Ω! Τό Χριστόψωμο, σκότωσα τό γιό μου. "Α, τί έκανα! Ποιός σου τό παραλάλησε, παιδί μου νά σέ σκοτώση ή μάνα σου. Ποιός σου μάντευσε τέτοιο θάνατο;

(Έρχεται ή Διαλεχτή).

Διαλεχτή. (κλαίει) "Αντρα μου, καλέ μου άντρα, τί

κακό σέ βρήκε. 'Ο στύλος του σπιτιού μας πάει, χάρηκε.

ΑΥΛΑΙΑ

ΣΚΗΝΗ Γ'

(Γυναίκες κουτσομπολεύουν σε μιιά αυλή).

Πρώτη γυναίκα. Μυστήρια πράματα, άκουσ έκει, κοτζάμ άντρακλας νά κοκκαλώση από τό κρύο έτσι ξαφνικά! Κάτι μου μυρίζεται, κάποιο χέρι δά 'χη ή δουλειά.

Δεύτερη γυναίκα. Μά, δέν τά μάδετε; Γέμισε τό χωριό. Λέγουν, ότι ή γριά Καντάκαινα δέλοντας νά

φαρμακώση τή Διαλεχτή, φαρμάκωσε τό γυιό της.

Τρίτη γυναίκα. Γ' αυτό τρελλάθηκε ή γριά και γυρίζει τά βουνά και τά ξωκλήσια κι άνάπαυση δέν βρίσκει.

Πρώτη γυναίκα. Αύτή είναι ή πιό δίκαιη τιμωρία. 'Οποιος σκάβει τό λάκκο του άλλου, πέφτει ό ίδιος μέσα. Κακά στερνά βρήκε ή στρίγγλα.

ΑΥΛΑΙΑ

«'Η πατρίδα του κάθε ανθρώπου και ή θρησκεία είναι τό πάλ και πρέπει νά θυσιάξη και πατριωτισμόν και νά ζή αυτός και οι συγγενείς του ως τίμοι άνθρωποι εις τήν κοινωνία. Και τότε λέγονται έθνη, όταν είναι στολισμένα με πατριωτικά αιστήματα' τό άναντίον λέγονται παλιόψαδες τών έθνών και βάρος τής γής. Και διά τούτο ως πατρίδα γενική του κάθε ένοϋ και έργο τών άγώνων του μικροτέρου και αδύνατου πολίτη, έχει κι αυτός τά συμφέροντά του εις αυτήνη τήν πατρίδα, εις αυτήνη τήν θρησκεία. Δέν πρέπει ό άνθρωπος νά βαρύνεται και νά άμελῃ αυτά' και ό προκομμένος πρέπει νά φωνάζη ως προκομμένος τήν αλήθεια, τό ίδιον και ό άπλός. "Οτι κρικέλα δέν έχει ή γής νά τήν πάρη κανείς εις τήν πλάτη του, ούτε ό δυνατός, ούτε ό αδύνατος' και όταν είναι ό καθείς αδύνατος εις ένα πράμα και μόνος του δέν μπορεί νά πάρη τό βάρος και παίρνει και τούς άλλους και βοηθοϋν, τότε νά μὴν φαντάζεται νά λέγη ό αϊτιος έ γ ώ νά λέγη έ μ ε ι ς».

ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ

Η ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

'Ο Μέγας 'Αλέξανδρος είναι ένα από τά λαμπρότερα άστέρια του 'Ελληνικού ουρανού, μιιά από τις λαμπρότερες ακτίνες του 'Ελληνικού ήλιου.

'Ηταν ένας νέος με γεροδεμένο σώμα, ψηλός - χωρίς νά υπερβαίνει τό κανονικό - και με πρόσωπο που, αν κρίνουμε από τόν Λύσιππο και τόν 'Απελλῆ, δέν ύστερούσε στην όμορφιά ούτε κι αλ' αυτόν τόν 'Απόλλωνα. Στά μάτια του έβλεπε τόν άποφασιστικόν άνθρωπο με άισαλένια θέληση. 'Ο 'Αλέξανδρος είναι ό μεγαλύτερος στρατηγός που άνεδείχθη ποτέ' είχε όλες τις πολεμικές άρετές που άποδίδει ό 'Όμηρος στον θεόν 'Αρη. Στή μάχη δέν ήταν μόνον οργανωτής τής νίκης και στρατηγός με μάτι έξασκημένο - πράμα που χροστούσε κατά πολυ στον πατέρα του τόν Φίλιππο - αλλά ήταν και ό τύπος εκείνος που ώμοϋσε δλό-ισα στο βασιλιά τών έχθρών, που ήταν πρώτος στή συμπλοκή, και που πηδοϋσε πρώτος και στην άνόγη μόνος στο έχθρικό τείχος. Λέγεται ότι δέν έχασε ποτέ μάχη. Κανένας στρατηγός μέχρι σήμερα δέν κατώρθωσε στο μικρό χρονικό διάστημα τών 12 χρόνων, νά κατακτήση τόσες νίκες, όσες ό Μεγαλέξαντρος' κανείς άλλος στα τριανταδυό του χρόνια - σε ήλικία που τά παιδιά τών Ρωμαίων και 'Αθηναίων δέν έθεωροϋντο άρκετá ώριμα για στρατηγία - δέν κατώρθωσε τόσα πολλά.

Πολλοί σημερινοί ιστορικοί θέλουν νά τόν παρουσιάσουν ώμο κατακτητή, σαν ένα τρελλό που ήθελε νά κατακτήση τόν κόσμο δλόκληρο μόνο και μόνο για νά δοξαστή ό ίδιος. Πώς είναι ποτέ δυνατό, αφού μαζί του, στην έξστρατεία, έπαιρνε ποιητές και τεχνίτες; 'Ο έκπολιτισμός τών βαρβάρων ήταν ό σκοπός του Μεγάλου 'Αλεξάνδρου. 'Η δημιουργία ενός άπεράντου κράτους πολιτισμένου, πλημμυρισμένου με τό 'Ελληνικό φώς. 'Η έξστρατεία του ήταν έξστρατεία τών 'Ελληνικών γραμμάτων' ή πορεία του διά μέσου τών καυτερών έρήμων τής 'Ασίας ήταν μιιά ίεραποστολή τής 'Ελληνικής ιδέας. 'Αν ό 'Αλέξανδρος ζούσε ακόμα δέκα ή είκοσι χρόνια και άφηνε ένα άντάξιο διάδοχο, ίσως ό πολιτισμός νά 'ταν σήμερα σ' ένα πολυ ύψηλό-τερο επίπεδο. Σ' αυτά όμως τά λίγα χρόνια τής δράσεώς του όλες του οι δυνάμεις ήταν ξύπνιες σά νά 'ξερε πώς θά πέθαινε γρήγορα και βιαζόταν νά τελειώση τό έργο του

πριν πεθάνη. Φύτευσε 'Ελληνικές πολιτείες όπου είχε καιρό νά σταματήσει και σ' όσους τόπους σταματοϋσε, διαφήμιζε τά 'Ελληνικά γράμματα και τόν 'Ελληνικό άθλητισμό. Μ' αυτόν τόν τρόπο κατώρθωσε, ως ένα σημείο, νά μεταδώση στους βαρβάρους τόν 'Ελληνικό τρόπο του σκέπτεσθαι, τού κατά πολυ πιό πολιτισμένου του βαρβαρικού. Γ' αυτό υποροϋμε νά ποϋμε ότι ό 'Αλέξανδρος ήταν αυτός που προετοίμασε τόν κόσμο νά δεχθῆ τό Χριστιανισμό.

'Ισως κανείς άλλος δέν πήρε τό επίθετο «Μέγας» τόσο επάξιος όσος ό 'Αλέξανδρος. 'Ητο πράγματι μέγας ως άνθρωπος και ως στρατηγός.

'Εκανε βέβαια κι αυτός τά λάθη του και δέν ήταν κι άναμάρτητος. 'Αλλά γι' αυτά τά λάθη μās λείει ό μέγας γάλλος ιστορικός φιλόσοφος Μοντέσκιο: «'Αλλά και ταύ-τας τās δλίγας αυτού πονηράς πράξεις κατέστησε περιωνύ-μους διά τής μετανοίας' ώστε ό κόσμος έλησμόνησεν αυτάς, ένθυμούμενος μόνον τό σέβας του άνδρός προς τήν άρετήν' ώστε έθεωρήθησαν ως συμφοραί μάλλον τυχαία η ως 'ιδιαι αυτού πράξεις' ώστε οι μεταγενέστεροι θεωροϋντες τά άμαρτήματα εκείνα, υπό του κάλλους τής ψυχής αυτού κα-λυπτόμενα, ήλέησαν μὲν αυτόν ένίοτε, αλλά δέν έμίσησαν ποτέ».

Με μόνη τῆ μορφή του μοροϋσε ό Μέγας αυτός άνδρας νά επιβάλλεται στους συνανθρώπους του. Στά χρόνια του και σήμερα άκόμη, ήταν και είναι ό ιδεώδης άνθρωπος και ιδεώδης στρατηγός. 'Ο 'Ιούλιος Καίσαρ αναστέναζε σκεπτόμενος τήν κατωτερότητά του απ' αυτόν' ό Αϋγουστος έπεσκέφθη τόν τάφο του, και είχε τήν εικόνα του στο δα-χιτυλίδι του. 'Απ' όσους λαούς πέρασε, ή μνήμη του ζῆ άκόμη στις παραδόσεις των.

Νά κι ένα άλλο θαυμάσιο γι' αυτόν κομάτι από τόν Μοντέσκιο: «'Ιδου λοιπόν κατακτητής του όποιου τόν θά-νατον έθρήνησαν άπαντα τά υπ' αυτού ύποταχθέντα έθνη' ιδου σφετεριστής δν εκλαυσε κι αυτός ό υπ' αυτού καθαι-ρεθείς βασιλείος οίκος! Τοιοϋτο τι περι οϋδενός άλλου τών δορικτητόρων άνεφερον ή ιστορία».

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ ΑΓΚΑΣΤΙΝΙΩΤΗΣ
(Γ' α)

Ο ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΙ Ο ΛΑΟΣ

'Ο 'Όμηρος δημιουργώντας τά έπη του, στα όποια οι δόξες του 'Αχιλλέα ύνήθησαν τόσο πολυ, δέν πίστευε πως θά βρεθῆ άλλος άνδρας, του όποιου οι δόξες θά έσκίαζαν τις δικές του, και ή καταγωγή του θά ήταν πιό θεϊκή απ' αυτόν.

'Ομως αν μιθαινε τώρα πώς υπῆρξε ένας τέτοιος και μάλιστα άπόγονος του 'Αχιλλέα, του όποιου οι δόξες άπο-τελοϋν καύχημα για κάθε λαό, από τῆ Σικελία ως τά βάθη

των 'Ινδικών ζούγκλων, θά λυπότανε, και θά θεωροϋσε τόν εαυτό του δυστυχη γιατί δέν μπόρεσε όσο ήταν στή γῆ νά τόν ύμνήση.

'Εν τούτοις αν και δέν βρέθηκε ό 'Όμηρος, βρέθηκε ή λύρα του λαού, γιατί αυτός ξερε νά ύμνη και νά λατρεύῃ όμορφές και δόξες.

Δέν ήταν άνθρωπος, ήταν ένας ήμίθεος, ένας σταθμός τής ιστορίας. 'Η ιστορία ως τότε πήγαινε τόν καθημερινό

της δρόμο, αλλά βρέθηκε αυτός και την διάταξε να αλλάξει πορεία. Είναι αυτός που έδωσε τέλος σε μια εποχή για ν' αρχίσει μια καινούργια με διαφορετικές βάσεις.

Από την ημέρα που πήρε τον θρόνο της Μακεδονίας ο υπεράνθρωπος αυτός, με το μακεδονικό σπαθί έκοψε τις σφιχτοαμπαλωμένες πόρτες του Έλληνικού πολιτισμού και άφησε ακράτητο τον ελληνίζοντα πολιτισμό να χυθή σαν χείμαρρος φωτός και να φωτίσει τους σκοτεινούς όριζόντες έτσι που κάθε γωνιά του κόσμου να αναζωογονηθή με το Έλληνικό φως.

Τα εκπληκτικά και πρωτοφανή κατορθώματα που έκαμε, έδωσαν αφορμή στο λαό να δημιουργήσει πολλούς μύθους και να θεοποιήσει την ύπαρξη του για να εξηγήσει τους υπεράνθρωπους άθλους που πραγματοποίησε.

Έτσι βλέπουμε σήμερα ότι υπήρξαν λαοί που τον λάτρευαν και άλλοι που τον βάζουν ήρωα σε μύθους με χίλια δυο φανταστικά κατορθώματα.

Από το θάνατό του μέχρι σήμερα αποτελεί ένα παγκόσμιο ήρωα, που τον ελάτρευσαν όχι μόνον οι λαοί

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

ΣΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΤΣΑ ΣΤΟ ΠΥΡΓΙ

«Αφες μοι να αναψύξω από το
με απέλθειν και ούκέτι ού μη
υπάρξω».

Ψαλμός του Δαυΐδ.

Χαίρετ' ό Ίωακείμ κι ή Άννα,
που γέννησαν χαριτωμένη κόρη
στην Παναγίτσα στο Πυργί!
Χαίρεται όλ' ή ξρημη άκρογιαλιά
κι ό βράχος κι ό γκρεμός αντίκρου του πελάγους,
που τον χτυπούν άγρια τά κύματα,
χαίρεται άπ' την έκκλησίτσα,
που μοσχοβολά πάνω στη ράχη.

Χαίρεται τ' άγριο δέντρο, που γέρνει
τό μισό άπάνω στον βράχο, τό μισό στον γκρεμό·
χαίρετ' ό βοσκός, που φυσά τον αύλό του,
χαίρετ' ή γίδα του, που τρέχει σιά βράχια,
χαίρεται τό έρίφιο, που πηδά χαρμόσυνα.

Κι ή πλάση όλη αναγαλλιάζει
και τό φθινόπωρο ξανανοιώνει ή γής,
σά σεμνή κόρη, που περίμενε χρόνια
τόν άρραβωνιαστικό της άπ' τά ξένα
και τέλος τον άπόλαψε πριν είναι πολύ άργά·
και σαν τή στείρα γραία, που γέννησε θεόπαιδο
κι εύφράνθη σιά γεράματα της!

Δός μου κι έμένα άνεση, Παναγιά μου,
πριν ν' απέλθω και πλέον δεν θά υπάρχω.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

που δέχτηκαν τις μακεδονικές φάλαγγες αλλά και εκείνοι που έμαθαν πως υπήρξε ένας τέτοιος άνθρωπος, και έπλασαν πολλά γι' αυτόν παραμύθια.

Ίδίως όμως κατά τον μεσαίωνα ήρωας πολλών παραμυθιών είναι ό άξέχαστος Μακεδόνας.

Βάση όλων αυτών των παραμυθιών είναι μια συγγραφή με τίτλο «Βίος και Έργα του Άλεξάνδρου».

Μέσα σ' αυτά τά παραμύθια όσο κι αν διαστρεβλώθουν τά γεγονότα δεν παραλείπεται ή ρίζα όλων αυτών των μύθων. ή έκστρατεία του στην άνατολή.

Αυτό επίσης που δεν άλλαξε και μένει τό ίδιο σε κάθε μύθο είναι ή λεβεντιά, ή ομορφιά, ή δύναμη, ή φιλομάθεια, ή ενεργητικότητα και ή μανία για κατακτήσεις.

Μη λυπάσαι λοιπόν, Όμηρε, θείε τραγουδιστή της άνδρείας και της ψυχής, γιατί αυτό που δεν έκαμες έσύ τό κατώρθωσε εκείνος.

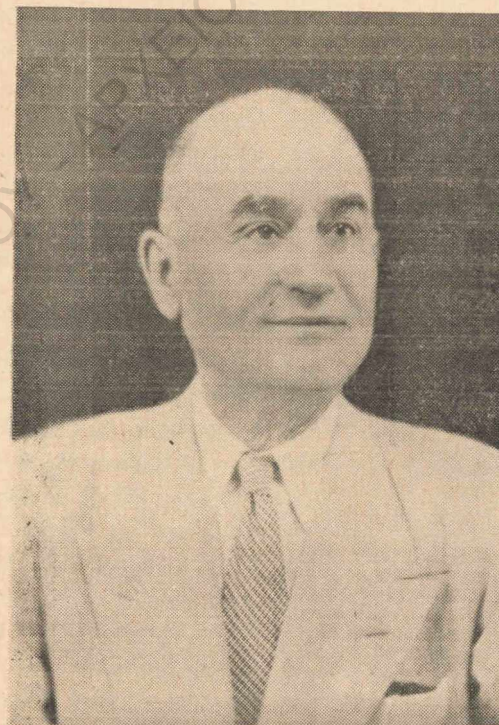
ΠΟΛΥΒΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
(Γ' β)

Σ Χ Ο Λ Ι Κ Α Ι Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Σ. ΕΜΦΙΕΤΖΗΣ

(1879 - 1956)

Την 30ήν Οκτωβρίου 1956 απέβίωσεν ό Γεώργιος Σ. Έμφιετζής. Γόνος παλαιάς και άρχοντικής οικογενείας, έλκούσης την καταγωγήν έξ Έπτανήσου, έγεννήθη έν Βαρωσίσις τό 1879. Μετά τας έγκυκλίους έν τῷ Παγκυπρίῳ Γυμνασίῳ σπουδάς του μετέβη εις Αθήνας, όπου ένεγράφη εις την Νομικήν Σχολήν, εκ της οποίας άπεφοίτησε τό

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Σ. ΕΜΦΙΕΤΖΗΣ

1906 Είτα επανελθών εις την γενέτειραν όχι μόνον έπιτυχώς την επιστήμην της Θεμίδος έθεράπευσεν, άλλ' υπήρξε και ό πρωτοπόρος πάσης εκπολιτιστικής, κοινωνικής και κοινωφελούς κινήσεως, ώστε δλόκληρος ή ιστορία της άλματωδώς εξελισσομένης πόλεως των Βαρωσίων να είναι άρρήκτως συνδεδεμένη μετά του άνδρός.

Διετέλεσε επί δλόκληρον τριακονταετιάν δήμαρχος (1915 - 1943), έχρημάτισε βουλευτής (1916 - 1921) και επί πεντηκονταετιάν, από τοῦ 1907 μέχρι τοῦ θανάτου του, προσέφερον άνιδιουτελώς τας υπηρεσίας του εις την Παιδείαν, ως μέλος της Σχολικής Επιτροπής τό πρώτον και ως Πρόεδρος της Σχολικής Έφορείας μετά ταῦτα. Τό 1918 μετείχε της Πρεσβείας, ήτις μετέβη εις Λονδίνον προς προώθησιν

του Κυπριακού. Ό Γεώργιος Σ. Έμφιετζής υπήρξεν επίσης ό ιδρυτής του Ροταριανού Όμίλου Αμμοχώστου, του οποίου και προήδρευσεν επί ένα και ήμισυ έτος.

Ός δήμαρχος έμερίμνησε διά την ύδρευσιν της πόλεως, διά τον εξηλεκτισμόν αυτής, διά την ύδρευσιν Νοσοκομειακού κτιρίου και φκοδόμησε την μεγαλοπρεπή Δημοτικήν Άγοράν. Επί πλέον μέγα ένδιαφέρον επέδειξε διά τον έξωραϊσμόν της πόλεως, ανοίγων δρόμους και δένδροφυτεύων περιοχάς.

Ός Πρόεδρος της Σχολικής Έφορείας εφρόντισε διά την άνέγερσιν επιβλητικών σχολικών κτιρίων και την επάνδρωσιν τούτων διά καταλλήλου διδακτικού προσωπικού. Όσαύτως ένεπλούτισε τά σχολεία δι' επιδισκοπίων, χαρτών και άλλων οργάνων και εκποτικῶν μέσων προς μεθοδικωτέραν και μάλλον καρποφόρον διδασκαλίαν.

Ό καθηγητικός σύλλογος του Έλληνικού Γυμνασίου Αμμοχώστου συνελθών εκτάκτως άμα τῷ θλιβερῷ άγγέλματι του θανάτου του Γεωργίου Σ. Έμφιετζή εψήφισεν όπως:

(1) Διακοποῦν, λόγω πένθους, τά μαθήματα τοῦ Έλληνικού Γυμνασίου Αμμοχώστου επί πενθήμερον.

(2) Αναρτηθοῦν μεσίστιοι σημαίαι εις τό Γυμνασιακόν Μέγαρον και τό Παράρημα θηλέων καθ' όλον τό διάστημα του πένθους.

(3) Αναρτηθῆ φωτογραφία του εκλιπόντος εις την αίθουσαν των καθηγητῶν του Γυμνασίου.

(4) Παρακολουθήση έν σώματι την εκφοράν και καταθήση στέφανον διά του Γυμνασιάρχου κ. Χ. Φελλά.

(5) Έκφραση τὰ βαθύτατα συλλυπητήριά του εις την χήραν και τας οικογενείας των τέκνων του μεταστάντος επιδίδων έν σώματι τό ψήφισμα.

και (6) Δημοσιεύση τό ψήφισμα εις τας εφημερίδας «Έθνος», «Έλευθερίαν», «Φιλελεύθερον» και «Χαρσυγήν».

Ο. Δ. Ν.

ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1955-1956

I

ΚΛΑΣΣΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

1. 'Αδαμίδης Γ. 'Ανδρέας	36. Ψάλτης Κ. Χρίστος	71. 'Αναστασιάδου Σ. Λίνα
2. 'Αδάμου Χ. 'Ανδρέας	37. 'Ανδρονίκου Σ. Γεώργιος	72. 'Αντωνίου Κ. Στέλλα
3. 'Αντωνίου Κ. 'Ανδρέας	38. Βιολάρης Μ. Κέκκος	73. 'Αχιλλέως Γ. 'Ανδριανή
4. Βαρδάκης Α. Παναγιώτης	39. Ζωδιάτης Γ. Ντίνος	74. Βάκη Α. Γιαννούλα
5. Γεωργαλλίδης Π. Μάρκος	40. 'Ιωάννου Ι. Πάνος	75. Βορνάβα Π. Μαρούλα
6. Δημητριάδης Π. Κυριάκος	41. Καρλεττίδης Γ. Σοφούλης	76. Δημητρίου Θ. Νόρμα
7. Ζαχαριάδης Κ. Κίρης	42. Καφούρης Γ. 'Ιάκωβος	77. Εύθυμιού Ε. Αιμιλία
8. Ζήκος Η. Δημήτριος	43. Κίκας Α. Γεώργιος	78. Ζαννέττου Α. 'Αννα
9. Θεοδώρου Χ. Σοφοκλής	44. Κυριάκου Α. Μιχαήλ	79. 'Ιωαννίδου Κ. Ειρήνη
10. 'Ιωάννου Π. Γεώργιος	45. Λαμπής Σ. Κυριάκος	80. Καλαφάτη Δ. Μαρία
11. Καζαμίας Μ. Θεμιστοκλής	46. Λεβέντης Π. Δημήτριος	81. Καρανικόλα Α. Κυριακή
12. Καλλής Β. Χαράλαμπος	47. Λιασίδης Α. Κυριάκος	82. Κατσαρίδου Δ. 'Αγγελική
13. Κανελίδης Ι. Μιχαήλ	48. Λουκάτζης Α. Γεώργιος	83. Κουλλαπή Δ. Μαρία
14. Καραμάλλης Κ. Χαράλαμπος	49. Μιχάλας Μ. 'Ανδρέας	84. Κυριακίδου Ε. Μαρία
15. Κάτζης Κ. 'Ανδρέας	50. Νικολαΐδης Α. 'Αντώνιος	85. Κώστα Α. Μαρία
16. Κλατσιάς Σ. 'Ηλίας	51. Ξυστούρης Σ. Γεώργιος	86. Μάρκου Θ. Χριστίνα
17. Κωνσταντινίδης Μ. Στέλιος	52. 'Ορουνητιάτης Ν. Γεώργιος	87. Μενοίκου Σ. 'Αρτεμής
18. Λουκάς Κ. 'Ανδρέας	53. Παγιατίνας Ι. 'Αντώνιος	88. Ξιροή Χ. Μαρία
19. Λουκάς Χ. Λουκάς	54. Παναγιή Ι. 'Ανδρέας	89. 'Ορφανού Π. 'Ελένη
20. Μηνάς Χ. Μηνάς	55. Παναγίδης Π. Γιάγκος	90. Πασχαλίδου Π. Βασιλική
21. Παπαϊωάννου Π. Κωνσταντ.	56. Παναγιώτου Κ. Παναγιώτης	91. Πουλλή Α. Βεατρίκη
22. Παπαδόπουλος Π. Σταύρος	57. Παντελή Γ. Λοΐζος	92. Σολουκίδου Α. 'Αλκινόη
23. Παπαμιλιτιάδης Τάκης	58. Παπαντωνίου Κ. 'Αντώνιος	93. Τριμικλιανίου Α. Θεοπίστη
24. Παύλου Κ. Χριστάκης	59. Παρπούνας Κ. Γεώργιος	94. Φιλίππου Ν. Βαρνάβα
25. Πιερίη Χ. Παναγιώτης	60. Πάτσας Σ. Κωνσταντίνος	95. Φιλίππου Π. Θέμα
26. Πολυκάρπου Α. Πολύκαρπος	61. Πίτσιλλος Γ. 'Αδάμος	96. Χατζηδημητρίου Κ. Πολύμνια
27. Πρωτοπαπᾶς Μ. 'Ανδρέας	62. Πουρογορίδης Μ. Ζάκης	97. Χατζηκυριάκου Σ. 'Ελένη
28. Ρούσης Δ. Σταυρινός	63. Σάββα Π. Γεώργιος	98. Χατζηπούρου Π. 'Ελλη
29. Στασόπουλος Σ. Μιχαήλ	64. Σταύρου Γ. Σταύρος	99. Χειλημίντη Α. 'Ιωάννα
30. Σταυρινού Α. Σταύρος	65. Φιλίππου Α. Γεώργιος	100. Χριστοδούλου Θ. 'Ανδριανή
31. Φράγκου Ε. Παναγιώτης	66. Χριστοφή Ε. Χριστοφής	101. Ψαρά Γ. 'Ανδριανή
32. Χατζηδημητρίου Γ. Παναγ.	67. Χριστοφίδης Α. Χρίστος	102. Κουής Τ. Γεώργιος
33. Χατζημιχαλάκης Γ. Μιχαήλ	68. Χρυσοστόμου Α. Χρυσόστομ.	103. Λεοντιάδης Ε. Ανδρέας
34. Χατζηπαρασκευᾶς Ι. Παναγ.	69. Μιχαήλ Α. Μιχαήλ	104. Μάρκου Μ. Θωμάς
35. Χρυσάφης Π. Χρυσάφης	70. 'Αδαμίδου Ν. Τασούλα	105. Χατζηπασχαλῆς Α. Δημήτρ.

II

ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

1. 'Ανδρονίκου Δ. 'Αντώνιος	11. Κωνής Π. 'Αντώνιος	21. Χατζηνικολάου Ν. Θωμάς
2. 'Αντωνιάδης Χρ. 'Αντώνιος	12. Κωνσταντινίδης Γ. Πασχάλης	22. Χρυσάνθου Χρ. Χρυσάνθος
3. 'Αντωνίου Ν. 'Αντώνιος	13. Βραχίμης Β. Γεώργιος	23. 'Αχινιώτου Γ. Κούλα
4. Βασιλείου Μ. 'Ανδρέας	14. Κωνσταντίνου Θ. Πρόδρομος	24. Κυριακίδου Γ. Νάπα
5. Δημητρίου Π. Παντελής	15. Μηχανικός Ι. Νικόλαος	25. Κωνσταντίνου Χρ. 'Ελλάς
6. Εὐαγγέλου Γ. Φίλιππος	16. Μυλωνᾶς Ν. 'Ανδρέας	26. Λαδά Κ. Αἴγλη
7. Κακουρῆς Χρ. Δημήτριος	17. Παπακωνσταντίνου Β. Νικόλ.	27. 'Οδυσσεῶς Θ. Μαρία
8. Καπετᾶνος Γ. Γεώργιος	18. Πατσάλης Ν. 'Ιωάννης	28. Παναγιωτοπούλου Ε. Ειρήνη
9. Κοτσοφῆς Χρ. Δημήτριος	19. Σολουκίδης Α. Παναγιώτης	29. Πατριώτου Ι. Μαρία
10. Κολοκούδιας Γ. Θεόδωρος	20. Χατζηκωνσταντίνου Α. Κων.	30. Συγγελίδου Ι. 'Αλίχη

ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1956-1957

1. Δημητρίου Ν. Γεώργιος	30. Βασιλείου Γ. Χαράλαμπος	59. Ζαχαριάδου Χ. Δώρα
2. 'Ελευθερίου Χ. Δημήτριος	31. Γεωργιάδης Ξ. 'Ανδρέας	60. 'Ιακωβίδου Π. Νίνα
3. Ζαχαρία Π. Δημήτριος	32. Προκοπίου Π. Γεώργιος	61. Θεοδώρου Α. 'Αναστασία
4. Ζίζιρος Α. Γεώργιος	33. Εὐαγγέλου Γ. Μάριος	62. Κοντού Χ. Μαριολίτσα
5. Κασιώτης Ι. 'Αλέξανδρος	34. Ζανέττος Σ. Ζανέττος	63. Κρόκου Γ. Ειρήνη
6. Κναῆς Ι. Χαρίλαος	35. Θεοφίλου Α. 'Ιωάννης	64. Λοΐζιδου Δ. Μαρία
7. Κουτσόφτας Κ. 'Ανδρέας	36. Καγιᾶτος Ι. Δημήτριος	65. Μαντζουρίδου Α. Κίκο
8. Λοΐζου Π. Συμεών	37. Καολῆς Δ. Λουκάς	66. Νικολαΐδου Χ. Ντίνα
9. Λοΐζου Ι. Σῶζος	38. Καραῆς Κ. 'Αβραάμ	67. Νικολάου Π. 'Ανδριανή
10. Μπέης Κ. Μιχαήλ	39. Λιανός Χ. 'Ιωάννης	68. Νικολάου Δ. Φλώρα
11. Οικονόμου Γ. Βασιλείος	40. Πασχαλίδης Π. Γεώργιος	69. Παπαδοπούλου Θ. Ντιάνα
12. Οικονόμου Χ. Χρίστος	41. Πέτεβης Ι. Ντίνος	70. Πιτσιλίδου Χ. 'Αναστασία
13. Παντελή Κ. Παντελής	42. Πέτρου Χ. Δημήτριος	71. Σιακαλλῆ Γ. Νάσω
14. Παπαγιάννης Γ. 'Αντώνιος	43. Πουλλῆς Θ. Μίκης	72. Σκούρου Γ. Εὐαγγελία
15. Παπαθωμάς Σ. Κώστας	44. Προκοπίου Γ. Παναγιώτης	73. Φαρμακαλίδου Μ. Μάρω
16. Παρασκευᾶ Ι. Παρασκευᾶς	45. Σπανός Κ. Παναγιώτης	74. Φιλίππου Φ. Μηλίτσα
17. Σταύρου Χ. 'Ανδρέας	46. Σταματάρης Σ. 'Ανδρέας	75. Χατζηναστασία Σ. 'Ερασμία
18. Σταύρου Ι. Παναγιώτης	47. Τινῆς Χ. 'Ανδρέας	76. Χριστοφόρου Κ. Νεφέλη
19. Στρούθος Κ. Γεώργιος	48. Τουμάζου Θ. Παναγιώτης	77. Ψαρά Γ. Νέλλη
20. Τούμπας Π. Γεώργιος	49. Στιμιτῆς Γ. 'Ιάκωβος	78. Παναγίδης Κ. Γεώργιος
21. Χαράλαμπίδης Χ. Χαράλαμπ.	50. Χατζηαργυρού Ι. Χαράλαμπ.	79. Παπακωνσταντίνου Ν. Δημ.
22. Χατζηαδάμου Β. 'Ανδρέας	51. Γεωργιάδου Σ. Μάρω	80. Χατζηφιλίππου Χ. Χρίστος
23. Χατζηκωνσταντίνου Κ. Γεώρ.	52. Δασκαλοπούλου Α. Παρασκ.	81. Χειλημίντης Δ. Παναγιώτης
24. Χατζηλουκάς Α. Κυριάκος	53. Δημητρίου Ο. 'Ηλιού	82. Κουμή Α. 'Ανδριανή
25. Χριστοδούλου Κ. Χριστόδουλ.	54. Δημητρίου Γ. Μαρία	83. Κουμή Π. 'Ελλη
26. Κουλουμπρίδης Π. 'Ιωάννης	55. Δημητρίου Κ. Φωτεινή	84. Παπανικολάου Θ. Αικατερίνη
27. 'Αθανασιάδης Κ. Παναγιώτ.	56. Δημητρίου Χ. 'Ελένη	85. Φιλῆ Ματθαίου Κυριακή
28. 'Αντωνιάδης Ν. 'Ανδρέας	57. Δικωμίτου Ι. 'Ερση	86. Γεωργίου Π. Γεώργιος
29. Βασιλειάδης Ι. Σωτήριος	58. Ζανέττου Κ. Μαρούλα	

ΒΡΑΒΕΙΑ ΑΠΟΝΕΜΗΘΕΝΤΑ ΤΟΝ ΙΟΥΛΙΟΝ ΤΟΥ 1957

I

(ΚΑΤΟΠΙΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ)

Βραβείον «Παναγιώτειον» £ 10. Διὰ τὰς μαθητρίδας τῆς Στ' τάξεως. Θέμα κληρωθέν: «Οἱς γὰρ κείται ἄλλα μέγιστα ἀρετῆς, τοῖσδε καὶ ἄριστοι ἄνδρες πολιτεῦσαι». Βραβευθεῖσαι ἕξ ἴσου ἐκθέσεις, τῶν μαθητριῶν Νικολαΐδου Χ. Ντίνας καὶ Κοντού Χ. Μαριολίτσας.

Βραβείον «ΕΧΑΝ - ΕΧΑΓ» £ 5. Διὰ τὴν Στ' τάξιν. Θέμα κληρωθέν: «Ἡ ἐκκλησία διὰ τοῦ ἱεροῦ της κλήρου ἔλαβε καὶ ἀμειώτερον μέρος εἰς πάσας τὰς ἀπελευθερωτικὰς προσπαθείας τὰς ὁποίας κατέβαλε τὸ Γένος ἀπὸ τοῦ 1453 μέχρι σήμερον». Βραβευθεῖσα ἕκθεσις, τοῦ μαθητοῦ Χατζηλουκά Α. Κυριάκου.

Βραβείον «'Ανορθώσεως» £ 10. Διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς Στ' τάξεως. Θέμα κληρωθέν: «Ἡ πνευματικὴ προσφορὰ τῆς Ἑλλάδος στὴν ἀνθρωπότητα». Βραβευθεῖσαι ἕξ ἴσου ἐκθέσεις, τῶν μαθητῶν Καολῆ Δ. Λουκά καὶ Σπανοῦ Κ. Παναγιώτη.

Βραβείον «Παλαμᾶ» £ 10. Διὰ τὴν Στ' τάξιν. Θέμα κληρωθέν:

«'Ακόμα ὡς πότε θὰ περπατῶ στὴ στρατά;
'Ολο ἀγναντεύω, γυρῶ, κάτω, ἐπάνω,
μπρός, πίσω, γύρω, στὸ χέρι μου δὲν πιάνω
τίποτε. Δὸς μου πιά νὰ σταθῶ.
— Περπάτα.

Βραβευθεῖσαι ἕξ ἴσου ἐκθέσεις, τῶν μαθητῶν Χατζηλουκά Α. Κυριάκου καὶ Σπανοῦ Κ. Παναγιώτη.

Βραβείον «Χαμουδοπούλειον» £ 5. Διὰ τὴν Στ' τάξιν. Θέμα κληρωθέν: «Οὔτοι συνέχθην, ἀλλὰ συμφιλίην ἔφην». Βραβευθεῖσα ἕκθεσις, τοῦ μαθητοῦ Χατζηλουκά Α. Κυριάκου.

Βραβείον «Μαραγκοῦ» £ 10. Διὰ τὴν Στ' τάξιν. Δοκίμιον ἐπὶ θεμάτων τῆς Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας. 'Απενεμήθη εἰς τὸν μαθητὴν Καολῆ Δ. Λουκά.

Βραβείον «Μίκη Σ. Μιχαηλίδη» £ 5. Διά την Ε' και την Στ' τάξιν. Θέμα κληρωθέν. «Τὴν σημαία κρατεῖ ἕνας δεσπότης καὶ τὸ ράσο του εἶναι σύμβολο διπλό: Ὀρησκεία καὶ Παιδεία - Χριστιανισμὸς καὶ Ἑλληνισμὸς». Βραβευθεῖσα ἔκθεσις, τοῦ μαθητοῦ τῆς Ε' τάξεως Χαραλαμπίδη Κ. Κυριάκου.

Βραβείον «Θεοδούλειον» £ 5. Διά την Ε' τάξιν. Θέμα κληρωθέν: «Ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου σου φαγῆ

τὸν ἄρον σου». Βραβευθεῖσα ἔκθεσις τοῦ μαθητοῦ Χαραλαμπίδη Κ. Κυριάκου.

Βραβείον «Γιαννάκειον» £ 5. Διά την Δ' τάξιν. Θέμα κληρωθέν:

«Χαρὲς καὶ πλοῦτη νὰ χαθοῦν, καὶ τὰ βασίλεια ὅλα τίποτε δὲν εἶναι, ἂν στητῆ μὲν ἡ ψυχὴ καὶ ὀλόρη». Βραβευθεῖσαι ἔξ ἴσου ἔκθεσις, Πογιατζῆ Χ. Ἀνδρέα καὶ Κωνσταντινίδου Χ. Ἀνδρούλας.

II

(ΑΡΕΤΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΔΟΥ)

Βραβείον «Λούειον» £ 20 Διά την Στ' τάξιν. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν μαθητὴν Σπανὸν Κ. Παναγιώτην καὶ τὴν μαθήτριαν Ἰακωβίδου Π. Νίναν.

Βραβείον «Βιργινίας Δάμτσα» (τρία βραβεῖα διὰ τὰς τελειοφοίτους μαθητριάς μόνον) Α' £ 12, Β' £ 10, Γ' £ 8. Μαθήτριάι βραβευθεῖσαι: Α' Μαντζουρίδου Α. Κίκα, Β' Ἰακωβίδου Π. Νίνα, Γ' Δικωμίτου Ι. Ἔρση.

Βραβείον «Παρασκευᾶ Λόρδου» £ 6. Διά την Στ' τάξιν. (Ἐπιδόσεως εἰς τὰ Μαθηματικά). Ἀπενεμήθη ἔξ ἴσου εἰς τοὺς μαθητὰς Οἰκονόμου Γ. Βασίλειον καὶ τὴν μαθήτριαν Μαντζουρίδου Α. Κίκαν.

Βραβείον «Σαβεριάδειον» £ 10. Διά την Στ' τάξιν. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Σπανὸν Κ. Παναγιώτην καὶ Μαντζουρίδου Α. Κίκαν.

Βραβείον «Στεφανίδειον» £ 10. Διά την Στ' τάξιν. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Σπανὸν Κ. Παναγιώτην καὶ Ἰακωβίδου Π. Νίναν.

Βραβείον «Γεωργίου Λόρδου» £ 6. Διά την Γ' τάξιν. (Ἐπιδόσεως εἰς τὴν Ἱστορίαν, Γεωγραφίαν καὶ Ἀγγλικά). Ἀπενεμήθη εἰς τὸν μαθητὴν Σιδεράν Μ. Γεώργιον καὶ εἰς τὴν μαθήτριαν Χατζηνικόλα Χ. Ἀναστασίαν.

«Γιαλλούρειον Βραβείον». Χρυσοῦν μετάλλιον ἀθλοθετηθὲν τῷ 1956 ὑπὸ τοῦ κ. Γεωργίου Μ. Γεωργίου δικηγόρου (πρώην δικαστοῦ) εἰς μνήμην τοῦ τελειοφοίτου (1955-56) Πέτρου Γιαλλουρού, πυροβοληθέντος καὶ φονευθέντος ὑπὸ τῶν Δυνάμεων Ἀσφαλείας τὴν 7ην Φεβρουαρίου 1956. Ἀπονέμεται εἰς τὸν τελειόφοιτον μαθητὴν μὲ ἀρίστην ἐπίδοσιν, ἀμεμπτον καὶ ἄψογον διαγωγὴν καὶ ἦθος. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Σπανὸν Κ. Παναγιώτην.

Βραβείον «Ροταριανοῦ Ὁμίλου Ἀιμοχώστου». Κύπελλον ἀπονεμόμενον εἰς ἐκεῖνον τὸν μαθητὴν τοῦ ΕΓΑ, ὅστις κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Καθηγητικοῦ Συλλόγου ἤθελε διακριθῆ εἰς πράξεις ἀνιδιοτελοῦς ἐξυπηρετήσεως τοῦ Σχολείου, τῶν συμμαθητῶν του καὶ γενικώτερον τοῦ πληθίου. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν τελειόφοιτον Ζαγέττου Ζανέττον.

Σ Τ Α Τ Ι Σ Τ Ι Κ Η

ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1955 - 1956

Μαθηταὶ ἐκ Χωρίων	Μαθηταὶ ἐκ Πόλεως	Σύνολον Μαθητῶν	Μαθήτριάι ἐκ Χωρίων	Μαθήτριάι ἐκ Πόλεως	Σύνολον Μαθητριάων	Σύνολον Μαθητῶν καὶ Μαθητριάων
450	220	670	198	210	408	1078

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1955 - 1956 ΚΑΤΑ ΤΑΞΕΙΣ

ΤΑΞΕΙΣ	Ἀριθμὸς Μαθητῶν	Ἀριθμὸς Μαθητριάων	ΣΥΝΟΛΟΝ
Τάξις Α'	138	129	267
» Β'	117	67	184
» Γ'	111	67	178
» Δ'	111	56	167
» Ε'	89	43	132
» Στ'	104	46	150
	670	408	1078
ΑΠΕΣΥΡΘΗΣΑΝ	114	56	170
	556	352	908

ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1956 - 1957

Μαθηταὶ ἐκ Χωρίων	Μαθηταὶ ἐκ Πόλεως	Σύνολον Μαθητῶν	Μαθήτριάι ἐκ Χωρίων	Μαθήτριάι ἐκ Πόλεως	Σύνολον Μαθητριάων	Σύνολον Μαθητῶν καὶ Μαθητριάων
345	200	545	187	197	384	929

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1956 - 1957 ΚΑΤΑ ΤΑΞΕΙΣ

ΤΑΞΕΙΣ	Ἀριθμὸς Μαθητῶν	Ἀριθμὸς Μαθητριάων	ΣΥΝΟΛΟΝ
Τάξις Α'	130	92	222
» Β'	96	100	196
» Γ'	84	53	137
» Δ'	97	60	157
» Ε'	83	47	130
» Στ'	55	32	87
	545	384	929
ΑΠΕΣΥΡΘΗΣΑΝ	9	8	17
	536	376	912

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ ΑΠΟ 1938 - 1957

Σχολικά έτη	Αριθμός Μαθητών και Μαθητριών	Αύξεις από έτος εις έτος
1938-39	241	—
1939-40	268	27
1940-41	307	39
1941-42	373	66
1942-43	481	108
1943-44	575	94
1944-45	596	21
1945-46	659	63
1946-47	694	35
1947-48	790	96
1948-49	762	—
1949-50	857	95
1950-51	949	92
1951-52	1044	95
1952-53	1103	59
1953-54	1068	—
1954-55	1016	—
1955-56	1078	62
1956-57	929	—

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΑΜΕΙΟΥ ΜΑΘΗΤΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1955 - 1956

Ε Σ Ο Δ Α	£	Μίλες	Ε Ξ Ο Δ Α	£	Μίλες
Υπόλοιπον προηγούμενης χρήσεως	1,091	155	Δι' αγοράν σχολικῶν βιβλίων	919	035
Υποχρεωτικαὶ Εἰσφοραὶ μαθητῶν	225	500	Εἰς ἀπόρους μαθητὰς καὶ μαθητρίδας	808	000
Εἰσφοραὶ πολιτῶν, σωματείων κ.λ.π.	185	250	Ἐκτυπωτικὰ	2	700
Προϊὸν σχολικῶν παραστάσεων	300	670	Διάφορα	6	660
Τόκοι	32	919	Κατατεθειμένα παρὰ τῆ Τραπέζῃ Κύπρου.	880	194
Προϊὸν πωλήσεως σχολικῶν βιβλίων	736	095			
Προϊὸν πωλήσεως σχολικῶν τετραδίων	15	000			
	2,616	589		2,616	589

Ἐν Ἀμμοχώστῳ τῇ 20ῇ Ἰουλίου, 1956

Ο ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΗΣ
(Υπ.) Χ. ΦΕΛΛΑΣΟ ΤΑΜΙΑΣ
(Υπ.) Ν. Ε. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣΟ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ
(Υπ.) Γ. ΛΟΪ ΖΙΔΗΣ
ΟΙ ΕΛΕΓΚΤΑΙ
ΧΡ. ΧΑΤΖΗΓΡΗΓΟΡΙΟΥ
Ι. ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΑΜΕΙΟΥ ΜΑΘΗΤΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1956 - 1957

Ε Σ Ο Δ Α	£	Μίλες	Ε Ξ Ο Δ Α	£	Μίλες
Υπόλοιπον προηγούμενης χρήσεως	880	194	Δι' αγοράν σχολικῶν βιβλίων	100	024
Υποχρεωτικαὶ Εἰσφοραὶ μαθητῶν	241	250	Εἰς ἀπόρους μαθητὰς καὶ μαθητρίδας	1,092	000
Εἰσφοραὶ πολιτῶν, σωματείων κ.λ.π.	658	900	Ἐκτυπωτικὰ	3	910
Προϊὸν σχολικῶν παραστάσεων	385	325	Διάφορα	8	520
Προϊὸν πωλήσεως σχολικῶν βιβλίων	601	060	Κατατεθειμένα παρὰ τῆ Τραπέζῃ Κύπρου.	1,860	800
Τόκοι	19	525			
Διάφοροι λογαριασμοὶ	279	000			
	3,065	254		3,065	254

Ἐν Ἀμμοχώστῳ τῇ 4ῇ Ἰουλίου, 1957

Ο ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΗΣ
(Υπ.) Χ. ΦΕΛΛΑΣΟ ΤΑΜΙΑΣ
(Υπ.) Ν. Ε. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣΟ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ
(Υπ.) Γ. ΛΟΪ ΖΙΔΗΣ
ΟΙ ΕΛΕΓΚΤΑΙ
ΧΡ. ΧΑΤΖΗΓΡΗΓΟΡΙΟΥ
Ι. ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

I

Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1956 - 57 ἐδανείσθησαν 2005 τόμοι εἰς μαθητὰς καὶ μαθητρίδας ὡς ἀκολούθως:

ΤΑΞΙΣ	ΟΚΤ. - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	ΜΑΡΤΙΟΣ	ΑΠΡΙΛΙΟΣ	ΜΑΪΟΣ	ΣΥΝΟΛΟΝ ΤΟΜΩΝ
Β'	92	92	59	16	73	148	128	608
Γ'	93	97	64	23	66	62	83	488
Δ'	84	53	52	18	73	64	68	412
Ε'	50	27	49	19	62	49	48	304
Στ'	48	58	28	10	13	19	17	193
	367	327	252	86	287	342	344	2005

II

Κατὰ τὸ ἴδιον σχολικὸν ἔτος προσήλθον πρὸς μελέτην εἰς τὴν βιβλιοθήκην 518 μαθηταὶ καὶ μαθήτριά.

Α'	Β'	Γ'	Δ'	Ε'	Στ'	ΣΥΝΟΛΟΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ
290	67	103	29	13	13	518

III

Βιβλία ἀναγνωσθέντα ὑπὸ 20 καὶ περισσοτέρων μαθητῶν.

ΤΙΤΛΟΣ	ΣΥΓΓΡΑΦΕΥΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ
Ἄπαντα	Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης	47
Αἰολικὴ Γῆ	Ἡλίας Βενέζης	47
Ὀδύσσεια	Ὅμηρος (μετ. Ἑφταλιώτης)	39
Μπαρμπαδημος	Γεώργιος Δροσίνης	35
Γιὰ τὴν Πατρίδα	Π. Σ. Δέλτα	32
Τὸ Μνῆμα τῆς Γρηᾶς	Ἄγγελος Σ. Βλάχος	32
Γύρω ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα	Χρ. Ζαλοκώστας	27
Ὁ Γέρος τοῦ Μοριᾶ	Σπῦρος Μελάς	26
Ἡ Φόνισσα	Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης	24
Οἱ Μαυρόλυκοι	Θανάσης Πετσάλης - Διομήδης	23
Παπαφλέσσας	Σπῦρος Μελάς	22
Ἐδῶ Βυθὸς	Θέμος Ποταμιάνος	22
Τὰ Μυστικὰ τοῦ Βάλτου	Π. Σ. Δέλτα	21
Ὁρα Πολέμου	Ἡλίας Βενέζης	20

(Οἱ πίνακες κατηρτίσθησαν ὑπὸ τῆς βιβλιοθηκαρίου δ/ος ΡΙΡΗΣ ΠΑΤΣΑΛΗ).

ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1955 - 1956

Μέγα, ἀνεπανάληπτον τὸ σχολικὸν ἔτος 1955 - 1956. Τὰ σχολεῖα ἐκλείσθησαν ἐσίγησαν αἱ αὐλαί, καθηγηταὶ ἀπηλάθησαν, ἐπατάχθη ὁ Ποιμὴν καὶ διεσκορπίσθη ἡ ποίμνη. Ὑπεράνω ὁμως τῶν φυλακῶν καὶ τῶν συρματομπλεγμάτων, ὑπεράνω τῆς ἀγχόνης καὶ τοῦ μαρτυρίου ὑψώθη ἡ Ἀρετὴ, ἐνσαρκωμένη εἰς τὸν Ἐφηβὸν τῆς Κύπρου. Τὸ χρονικὸν τοῦ ἔτους 1955 - 56 ἐγράφη μὲ τὸ αἷμα τῆς νεολαίας μας.